

בס"ד "מה נאוו על ההרים רגלי מבשר משמיע שלום מבשר טוב משמיע ישועה" (מתוך הפטרה)

פרשת השבוע: שפטים "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" **כניסת השבת: 18:38**

ערש"ק ג' אלול תשע"ד (29.8.14) **יציאת השבת: 19:46** ר"ת 20:24

הפטרה: "אנכי אנכי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"שום תשים עליך מלך... רק לא ירבה לו סוסים ולא ישיב את העם מצרימה... ולא ירבה לו נשים ולא יסור לבבו וכסף וזהב לא ירבה לו מאד" (יז' טו')

בפרשתנו אנו למדים על שלש מצות "לא תעשה" שהתורה הקדושה מזהירה את המלך, כפי שכתוב: "שום תשים עליך מלך... (אבל) (1) רק לא ירבה לו סוסים, ולא ישיב את העם מצרימה... (2) ולא ירבה לו נשים ולא יסור לבבו, (3) וכסף וזהב לא ירבה לו מאד."

וכפי שמביא הרמב"ם: "מצוה שס"ג, שהזהיר המלך מהרבות סוסים, והוא אמר: 'לא ירבה לו סוסים'. מצוה שס"ד, שהזהיר המלך מהרבות נשים, והוא אמר: 'ולא ירבה לו נשים'... מצוה שס"ה, שהזהיר המלך מהרבות ממון מיוחד לעצמו, והוא אמר: 'וכסף וזהב לא ירבה לו מאד'."

והנה, שלמה המלך, אשר היה החכם מכל אדם, נכשל לכאורה בשלשה אלו, כמבואר בגמרא: "אמר רב יצחק: מפני מה לא נתגלו טעמי תורה? שהרי שתי מקראות נתגלו טעמן, ונכשל בהן גדול העולם (=שלמה המלך), כתיב (דברים יז): 'לא ירבה לו נשים', אמר שלמה: 'אני ארבה ולא אסור', וכתיב (מ"א יא): 'ויהי לעת זקנת שלמה, נשיו הטו את לבבו'. וכתיב (דברים יז): 'ולא ירבה לו סוסים'. ואמר שלמה: 'אני ארבה ולא אשיב, וכתיב (מ"א יא): 'ותצא מרכבה ממצרים בשש'."

ובירושלמי מבואר ששלמה המלך נכשל בלאו השלישי של: 'וכסף וזהב לא ירבה לו מאד', וכפי ששנינו שם: "שלשה דברים ששחקה עליהן מידת הדין... 'לא ירבה לו נשים', וכתיב 'והמלך שלמה אהב נשים נכריות רבות'... ר' יוסי אומר: למושכן (את הנשים) לדברי תורה, ולקרובן תחת פנפי השכינה... 'ולא ירבה לו סוסים', וכתיב: 'ויהי לשלמה ארבעים אלף ארות סוסים למרכבו ושנים עשר אלף פרשים'... 'וכסף וזהב לא ירבה לו מאד', וכתיב: 'יתן המלך (שלמה) את הכסף בירושלם כאבנים'. אמר ר' יהושע בן לוי: (האות) יו"ד... (של) 'רבה' קטרגו (=קטרגה על שלמה). תני ר' שמעון בן יוחאי: עלה ספר משנה תורה (=ספר "דברים"), ונשתטח לפני הקב"ה, ואמר לפניו: רבון העולם... והרי שלמה מבקש לעקור יו"ד ממני. אמר ליה (=לו) הקב"ה: שלמה ואלף כיוצא בו בטילין, ודבר ממך (=ואפילו אות אחת מספר התורה) אינו בטל."

והנה, ענין זה ששלמה המלך, שהיה החכם מכל אדם טעה בשלשה אלו, הוא לקח נשגב לכל אחד ואחד בישראל, שלא להתחכם במצות ה'. וכפי שמביא הרמב"ם, שאל לו לאדם לקים את המצות רק מחמת שהוא מבין את טעמן. שכן, אז עלול הוא לפטור את עצמו מכמה מצות, בטענה שטעמים אלו אינם שייכים אצלו. שכן, הוא יכול לעמוד בפניהם. כפי שאמר שלמה המלך, שהוא ירבה נשים, והן לא יסירו אותו מדרך ה', או "אני ארבה סוסים, ולא אשיב את העם מצרימה" וכו'. שכן, כל המתחכם במצות התורה – סופו שנכשל בהן.

על-כן הסמיך הקב"ה את "פרשת המלך" למצות עשה של "תמים תהיה עם ה' אלהיך" – ללמדנו בכך לקח נשגב, שצריך תמיד לעבוד את ה' בתמימות, בלי שום חקירה והתחכמויות. שהרי, אפילו החכם מכל אדם נסה להתחכם בשלש מצות אלו ולא עלתה לו... (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פיינחס פרידמן) "וכל זקני העיר... ירחצו את ידיהם על העגלה הערופה בנחל... ואתה תבער הדם הנקי מקרבך"

בספר "עיר מקלט" על תרי"ג המצות מובא, שענין עריפת ראש העגלה בנחל איתן הוא עמוק מאד. והרוצה להרוות קצת את נפשו יעין במה שכתב הרמב"ן זיע"א.

אבל הוא מוסיף להביא שם את מה שכתוב בספר "מאירת עינים" (המיוחס לאחד מתלמידי הרמב"ן): ושמעתי מפי איש נאמן ומקובל, שנס גדול היה נעשה בעגלה הערופה: כמה ימים לאחר שנערפה העגלה, היתה יוצאת ממנה תולעת גדולה. ואותה תולעת היתה הולכת אחר הרוצח ונדבקות בבגדו, ואין בריה יכולה לעוקרו מבגדו, עד

שיתמהו האנשים הרואים זאת. והדבר מתגלגל ובא לפני חכמים יודעי הסוד, ומפירים שהוא הרוצח, תופסים אותו ומוסרים אותו לבית דין. כמו כן כותב רבנו בחיי, וזו לשונו: "ושמעתי כי בנבלת גוף העגל נעשית התולעת בדרך הטבע, שהולך והורג הרוצח באשר הוא שם... והיא מנפלאות סתרי הטבע".

הנה, מדבריו משמע שהתולעת עצמה הורגת את הרוצח. כמו כן כתוב בספר "ברכי יוסף" להגה"ק החיד"א זיע"א, ומוסיף בשם ה"רקאנטי", שהביא רמז לדבר מהפסוק "ואתה תבער הדם הנקי מקרבך" - סופי תיבות **רימה** (=תולעת)...

"ולא תקח שחד כי השחד יעור עיני חכמים ויסלף דברי צדיקים"

על הכתוב, "ולא תקח שחד", שואלת הגמרא (פתיבות קה): "מאי (=מהו) שחד? (ועונה), שהוא חד". ובפשטות יש לומר, שהכונה היא שעל-ידי קבלת השוחד נעשה השופט חד - אחד, ביחד עם הבעל דין, ולטובתו. (דהינו, המקבל והנותן נעשים לב אחד). אבל הב"ח זיע"א הסביר זאת ואמר, שהרי מצינו בגמרא (שבת נ'): "כל דין הדין דין אמת לאמיתו... מעלה עליו הכתוב כאילו נעשה שותף לקדוש ברוך הוא במעשה בראשית". אבל אם הוא לוקח שוחד, ואינו דין אמת - הרי "שהוא (=הקב"ה) חד" - הוא יתברך נותר אחד, ללא שותף... (ויש לומר, שכונת הגמרא בפירוש "שהוא חד" היא, שהדין לוקח השוחד נחשב ככלי משחית חד כספין, והוא בבחינת רוצח ושוף דמים. ועל-כך קלה אותו התורה (דברים כז', כה'): "ארור לוקח שחד, להכות נפש דם נקי" ב.צ).

ואילו הרה"ק בעל ה"ישמח משה" זיע"א מפרש בשם האריז"ל, שהלוקח שוחד משבר את תיבת "אחד", וחטאו מגיע עד כסא הכבוד, שהרי "ולא תקח שחד" - סופי תיבות "אחד". לומר לה, שכל דין שדין דין אמת נעשה שותף לאחד (=הקב"ה). אבל דין שלוקח שוחד פוגם בשם "אחד", כיון שכאשר הדין לוקח שוחד, הוא מבטל את "ולא" מהכתוב "ולא תקח שחד", ועל-ידי כך שבר את תיבת "אחד", שהרי נשאר "תקח שחד" - סופי תיבות "חד". (ויש לומר שהדין המקיים את הכתוב - "ולא תקח שחד", סופי תיבות אחד, הקב"ה שהוא אחד יחיד ומיוחד, שותף עמו במשפט, כפי שכתוב: "וירא אליו ה' באלני ממרא והוא ישב פתח האהל כחם היום". פירש רש"י: "בקש (אברהם) לעמוד. אמר לו הקב"ה: שב ואני אעמוד. ואתה, סימן לבניך, שעתידי אני להתיצב בעדת דינים, והן יושבין, שנאמר (תהלים פב', א'): 'אלהים נצב בעדת אל'".

והנה, כידוע, האות א' רומזת לאלופו של עולם, (כמבואר בגמרא (חגיגה טז'): "ואין אלוף, אלא הקב"ה...") ולכן, כאשר הדין לוקח שוחד, מיד עוזב אלופו של עולם - הקב"ה - את המקום, ונשאר מ"אחד" "חד" - לרמוז שהדין נשאר חד (=לבד). (ב.צ).

מסופר שבפיר לבוב היה דין, שהיו מרנגנים אחריו שאין הוא נקי כפיים, ושהוא לוקח שוחד. עם זאת, היה דין זה מראה יראת שמים מופלגת בשעת התפילה, ובפסוק "שמע ישראל" היה מאריך ביותר ב"אחד". כשספרו על-כך לרבה של העיר, הגה"ק בעל ה"ישועות יעקב" זיע"א, העיר ואמר בדרך צחות: אכן יש קשר ברור בין השניים. שהרי נאמר בגמרא "כל דין הדין דין אמת לאמיתו... מעלה עליו הכתוב כאילו נעשה שותף לקדוש ברוך הוא במעשה בראשית". ולכן, הואיל ואין הוא דין אמת לאמיתו, אין הוא חדל מלזעוק "ה' אחד" - להודיע ש אין הוא חלילה שותף להקב"ה, והקב"ה נשאר אחד ויחיד... "ולא תקח שחד, כי השחד יעור עיני חכמים..."

הגאון רבי יוסף דב סלובייצ'יק מבריסק, נזמון פעם לערפאות של נכרים, כדי להעיד לטובת יהודי, ששכניו הגויים העלילו עליו עלילת שקר. לאחר מתן העדות, זמן אותו השופט הרוסי ללשכתו, ואמר לו בנימה שחצנית: בוא ואוכיח לך, שחוקי ממשלתנו האדירה, טובים ויעילים מחוקי ישראל העתיקים! נבדוק למשל את החוקים שניחקקו נגד השוחד: על-פי החוק שלנו - כאשר נתפס שופט בלקיחת שוחד, אנו מענישים את הנותן והמקבל גם יחד. ואילו לפי חוקי תורתכם - חל איסור שוחד רק על השופט המקבל, ולא על הנותן! אדרבא! השיב רבי יוסף דב לשופט הנכרי - החוק שלנו נגד השוחד מרתיע הרבה יותר. שכן, על-פי החוקים שלכם, אין השופט צריך לחשוש מלקבל שוחד, כיון שהוא סמוך ובטוח שהנותן לא יגלה את מעשהו לאיש, שהרי הוא צפוי על-כך לעונש חמור. לעומת זאת, לפי חוקי תורתנו, יחשוש כל שופט ודין להיכשל בלקיחת שוחד, מכיון שהנותן - שאינו צפוי לעונש על מעשהו - עלול לגלות את סודו של השופט ברבים, ואין לשופט בישראל בזיון גדול מזה...

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

בס"ד "מה נאוו על ההרים רגלי מבשר משמיע שלום מבשר טוב משמיע ישועה" (מתוך הפטרה)

פרשת השבוע: שפטים "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" **כניסת השבת: 18:38**

ערש"ק ג' אלול תשע"ד (29.8.14) **יציאת השבת: 19:46** ר"ת 20:24

הפטרה: "אנכי אנכי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"שפטים ושטרים תתן לה בכל שעריך אשר ה' אלהיך נתן לה"

על עבודת הכהן הגדול ביום הפיפורים שנינו במשנה (יומא ג'): כשהיה נכנס הכהן לקדש הקדשים, נטל את הדם ממי שהיה ממרס בו, נכנס למקום שנכנס (=לבית קדשי הקדשים רש"י), ועמד במקום שעמד (=בין הבדים), והזה ממנו אחת למעלה ושבע למטה... וכך היה מונה: אחת, אחת ואחת, אחת ושתיים, אחת ושלוש, אחת וארבע, אחת וחמש, אחת ושש, אחת ושבע.

וכבר תמהו על-כך חז"ל בגמרא (יומא נה'): מדוע היה מונה "אחת" עם כל אחת משבע ההזאות למטה? ותראה שם הגמרא: "רבי אלעזר אמר: שלא יטעה בהזאות", ופרש רש"י: "שיהא לו שהות בינתיים לתת לבו למנין, שלא יטעה".

וצריכים אנו להביא באור עמוק יותר, מדוע הקפידה התורה על מנין מיוחד זה, שספר הכהן הגדול: "אחת ואחת, אחת ושתיים, אחת ושלוש...". וכן, צריך להבין את עצם האמירה "אחת למעלה ושבע למטה".

כדי להבין ענין זה, הבה נתבונן בדברי המאור הגדול, הפוסק האדיר, הלא הוא הרמ"א, רבי משה איסרליש זיע"א, בספרו "תורת העולה": הכותב ש"אחת למעלה" רומז ל**יצר הטוב**, שמסיע לאדם להתעלות כלפי מעלה – אל ה' יתברך. ואילו "**שבע למטה**" רומז על **היצר הרע**, שיש לו שבע שמות, המושכים את האדם כלפי מטה – **לדבר עבירה**. (כידוע, אמרו חז"ל במסכת ספח (נב'): "**שבעה שמות יש לו ל**יצר הרע**: רע, ערל, טמא, שונא, מכשול, אבן, צפוני**)

ולכן, הכהן הגדול, שהיה נכנס ביום הפיפורים לקדש הקודשים, היה אומר "אחת למעלה ושבע למטה", ובכך התכוון להעלות את שבעת הכוחות של **היצר הרע** למעלה, כדי שיצטרפו ל**יצר הטוב** בעבודת ה' יתברך. וכפי דבריו הקדושים (חלק ב', כו'): "כבר נודע הזאות יום הפיפורים, שהיא אחת למעלה ושבע למטה... והטעם, שהיו רומזים על ענין **יצר הרע**, המחטיא את האדם, והוא נקרא בשבעה שמות, ולכן היה זורק שבע הזאות למטה, ואחת למעלה, שהוא נגד **יצר טוב**, והיה מונה עם כל הזאות שלמטה (את ההזאה) שלמעלה... להורות פי מן הראוי לשתף (את) **יצר הרע** עם **יצר טוב**, ואז שניהם כאחד טובים. והיה זורק, כמו שנאמר (יחזקאל לו, כה): 'זרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם'".

והוסיף הרמ"א בספרו במקום אחר (חלק ג', נט'): "ולזה היה זורק בדמים אלו על הפרוכת **שבע** למטה ואחת למעלה... כי **היצר הרע** יש לו שבעה שמות, כמדרשם ז"ל (סופה נב)... והם מדרגות היצר הרע, זה למעלה מזה, הנקשרים בחומר... והם המביאים את האדם למטה. אמנם הנשמה יחידה היא, והוא השכל והיצר הטוב, היא אחת למעלה..."

נמצאנו למדים מדבריו הקדושים של הרמ"א, ש**ליצר הרע** יש שבעה שמות/כוחות רע. והוא משתמש בהם כדי למשוך את האדם למטה, לעבור על רצון ה' יתברך. ולכן צריך האדם לשנס מותניו (על-ידי **היצר הטוב** שיש בו), כדי להתגבר על שבעה כוחות אלו. ועל-כך נאמר (משלי כד, טז): "כי שבע יפול צדיק וקם". דהינו, הצדיק האמיתי קם ומתעלה על-ידי שמפיל הוא את שבע כוחות **היצר הרע**.

אולם, אומר הרמ"א, התכלית היא לכבוש את שבעת כוחות **היצר** לעבודת ה' יתברך, כפי שכבר הבאנו (ברכות סא): "דרש רב נחמן בר חסדא: מאי דכתיב 'יצר ה' אלהים את האדם בשתי יודיין? (ועונה, ששתי היודיין הן כנגד): שני (ה)יצרים (ש)ברא הקב"ה (לאדם): אחד יצר טוב ואחד יצר רע".

מבואר מכאן כי שתי היודיין של "יצר" רומזות אחת ל**יצר הטוב** ואחת ל**יצר הרע**. והנה, כאמור, תכלית עבודת האדם היא להפוך את היצר הרע לטוב. דהינו, שיעבוד האדם את ה' יתברך בשני היצרים, כמו שכתוב (במשנה ברכות נד'): "ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך" – בשני יצריך – ביצר הטוב וביצר הרע".

ואמנם, כך נפסק להלכה בשלחן ערוך (אורח חיים, סימן רל"א): "בכל מה שיהנה האדם בעולם הזה – לא יכון להנאתו, אלא לעבודת הבורא יתברך, כדכתיב (משלי ג, ו): "בכל דרכיך דעהו", ואמרו חכמים: "כל מעשיך יהיו לשם שמים" (אבות ב, יב) – שאפילו דברים של רשות, כגון: האכילה והשתיה וההליכה והשיבה והקימה והשיחה... וכל צרכי גופך יהיו כלם לעבודת בוראך... ואפילו היה צמא ורעב... יתכונן שיאכל וישתה כפי חיותו, כדי לעבוד את בוראו". ומי שנוהג כך – מסיים השלחן ערוך – "עובד את בוראו כל ימיו, אפילו בשעת שבתו וקומו... ובשעת משאו ומתנו (=פרנסתו)".

וראוי להזכיר מה שבאר הגה"ק רבי שמחה בונם סופר בספרו "שבט סופר" (נצבים), שפונת הרמ"א היא, שכאשר נכנס הפהן הגדול לקודש הקודשים ביום הפיפורים, והיה זורק את הדם "אחת למעלה ושבע למטה", התכונן ללמד זכות על ישראל לפני הקב"ה. וזאת, על דרך תפילתו של רבי אלכסנדר, שהתפלל (ברכות יז, א): "רבון העולמים, גלוי וידוע לפניך, שרצוננו לעשות רצונך, (ואולם) מי מעכב (בעדנו)? (ה) שאר שבעסה". דהינו, ה"שאר", הוא **היצר הרע** (שיש לו שבעה כוחות של רע), הוא שמעכב ומונע בעדנו לעשות את רצונך. ומהי הזכות שלמד הפהן הגדול?

ויש לומר, שכן אמר לפניו יתברך: ריבוננו של עולם, "אחת למעלה", דהינו להתחבר עם הקב"ה למעלה, יש רק דרך **אחת** על-ידי שמעוררים את יצר הטוב שבנו. אך לעומת זאת, יש "שבע למטה" – יש שבע דרכים ליפול למטה לשאול התחתית על-ידי **יצר הרע**, שיש לו שבעה כוחות רשע. ועל חוסר איזון זה בקש הפהן הגדול ואמר: ריבוננו של עולם, ראוי שתמחול לבניך על כל **עונותיהם**. וסים הגה"ק רבי שמחה בונם סופר, ואמר: "והוא רמו נפלא ודבר גדול גלה לנו הרמ"א בזה". (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "שפטים ושטרים תתן להם בכל שערך" (טז' יח)

אומרים חכמי ישראל: הוסמכו פסוקי "שפטים ושטרים"... "לפסוקי "שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך", שבסוף הפרשה הקודמת, פרשת "ראה". וזאת, כדי ללמדנו, כי בעלותך לרגל לירושלים אל תפחד על ביתך ועל אהלך (=רכושך), כי "שפטים ושטרים תתן להם" – משמים יתנו להם מלאכים, שיבראו בזכות עלייתך לרגל, כדי לשמור על ממונך.

ומסופר בתלמוד ירושלמי (פאה ז, ג), על שני אחים באשקלון, שהיו להם שכנים נכרים, והיו אומרים ביניהם אותם השכנים, שכאשר היהודים האלו יעלו לרגל לירושלים, הם יכנסו לביתם ויקחו את כל רכושם. בזמן שעלו האחים הללו לירושלים, זמן להם הקב"ה שני מלאכים בדמותם, שהיו נכנסים ויוצאים בבית. כשחזרו שני האחים לביתם, שלחו לאותם נכרים מתנות מפירות ארץ ישראל. שאלו אותם הנכרים: מהיכן הבאתם את הפירות הללו? – ענו להם האחים: עלינו לרגל לירושלים וחזרנו. שאלו אותם הנכרים: ואת מי השארתם בבית? – ענו להם: לא השארנו שם אף אחד... תיכף אמרו הנכרים: ברוך אלהי ישראל, שלא עזבם ולא יעזבם.

"לא תכיר פנים ולא תקח שחד כי השחד יעור עיני חכמים..."

הגאון רבי אברהם ישעיה קרליץ, ה"חזון איש", נחשב בשנות חייו האחרונות לגדול פוסקי הדור. בעשרים שנות שבתו בארץ (1933 – 1953), מעולם לא הסכים לקבל עליו משרה רבנית, והתפרנס בדוחק ממכירת ספריו החשובים (בכך עסקה בעיקר זוגתו, הרבנית). והקפיד ה"חזון איש" על-כך שהקונים לא יסיפו על המחיר הצנוע שקבע לכל ספר.

פעם אחת לא דקדקה אשתו עם אחד הקונים, שהיה עתיר נכסים והושיט לה לירה שלמה (סכום נכבד, שהיה בו כדי פרנסת שבוע שלם באותם ימים), במקום רבע לירה, שקבע המחבר כמחיר הספר. כשנודע הדבר ל"חזון איש", בקש מאשתו את שטר הכסף שקבלה מאותו קונה, ובלא ניד עפעף, קרע אותו לגזרים, ואמר: מה שעשיתי עכשיו אין בו משום "בל תשחית", מכיון שהלקח שתלמדי מכך שוה הרבה יותר מלירה. הרבנית ידעה שבעלה הצדיק אינו סוטה כמלוא הנימה מן ההלכה הפסוקה, ולא הגיבה במאומה על מעשהו ועל דבריו. ולאחר שיצאה מן החדר, רכן ה"חזון איש" אל מתחת לשלחן, והחל מלקט אחד לאחד את גזירי השטר. אחר-כך עמל שעה ארוכה כדי להדביק כראוי את חלקי השטר, ואחרי שהשלים את מלאכתו דאג להחזירו לבעליו...

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

בס"ד "מה נאוו על ההרים רגלי מבשר משמיע שלום מבשר טוב משמיע ישועה" (מתוך הפטרה)

פרשת השבוע: שפטים "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" 🕯️ **כניסת השבת: 18:38**

ערש"ק ג' אלול תשע"ד (29.8.14) **יציאת השבת: 19:46** ר"ת 20:24

הפטרה: "אנכי אנכי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"אני לדודי ודודי לי הרועה בשושנים" (לחדש אלול) (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

ידוע הענין ומפורסם הדבר מה שכתבו הקדמונים, כי חדש אלול רמוז בפסוק בשיר השירים (ו', ג'): "אני לדודי ודודי לי הרועה בשושנים". שכן, "אני לדודי ודודי לי" הם ראשי-תיבות אלול, שהוא כידוע חדש התשובה, ועל-פן מתקשרים הקב"ה וישראל, בבחינת "אני לדודי ודודי לי" – "אני", כנסת ישראל, חוזרת בתשובה "לדודי", הקב"ה. "ודודי לי" – הקב"ה משפיע עלי חסד ורחמים.

והוסיף על-כך הרה"ק רבי שלמה מקרלין זיע"א, שסופי תיבות של "אני לדודי ודודי לי" הם יודיין בלבד... לומר לך, שעיקר כל העיקרים הוא להיות בימים אלו יודיין/יהודים ככל האפשר.

וראי להוסיף מה שאמר הרב הקדוש, בעל "חידושי הרי"ם", רמז נפלא, מדוע נקרא חדש התשובה בתארו "אלול". והרמז הוא, שהנה כתוב בתהילים (ק' ג'): "דעו כי ה'... הוא עשנו, ולא אנחנו, עמו וצאן מרעיתו". אולם הקרי(=אנו קוראים): "ולו אנחנו, עמו וצאן מרעיתו".

והבאור הוא, שאם אנחנו עם ישראל מרגישים בלבנו שאנו בבחינת "ולו אנחנו עמו". דהיינו, שאין אנו מושלמים, ויש לנו עוד מה לתקן ולהתעלות בעבודת ה', הנה כך אנו יותר ויותר נחשבים ל"ולו אנחנו עמו", שאנו כן "עמו וצאן מרעיתו".

אולם, כאשר אנו חושבים בלבנו שאנחנו מושלמים ואין לנו עוד מה לתקן, בבחינת "ולו אנחנו עמו", הנה אנו מתרחקים ממנו יתברך, והופכים לבחינת "ולו אנחנו עמו" – שאין אנו עמו של הקב"ה, חס וחלילה.

נמצא אפוא, כי תכלית התשובה היא להפוך את אותיות "לו" (של "ולו אנחנו עמו"), לאותיות "לא" (בבחינת "ולו אנחנו עמו"). וכל זאת כדי שנגיש תמיד שאין אנו מושלמים וצריכים עדין לתקן ולהתעלות בעבודת ה'. וכך שנגיש שאנו "לא אנחנו עמו" – אזי נהיה כלנו קרובים לו יתברך, בבחינת "ולו אנחנו עמו וצאן מרעיתו". ולכן נקרא חדש התשובה בשם "חדש אלול" – שהוא מכיל את האותיות "לא לו", כדי לרמז שעבודת האדם היא להפוך את "לו" ל-"לא".

בענין זה אומר הרה"ק השר שלום מפעלזא זיע"א: הנה, כבר אמר החכם מפל אדם (משלי כו', יט'): "כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם". כלומר, המים מראים את הפנים המשתקפים בהם – אם הפנים שוחקות או הבואה שמציגים המים היא שוחקת, ואם הפנים עצובות, הבואה הנשקפת תהיה עצובה. כך גם לב האדם לאדם: אם לבו של האדם טוב לחברו, גם לב חברו ייטיב עמו. ואם חלילה לבו רע על חברו, מרגיש חברו בכך, ומחזיר לו רע. וזאת, כפי שמובא ב"מצודות דוד": "כמים – כמו דרך המים, מראים את הפנים בדומים (=הדומים) לפנים המסתכלים בה. אם שוחקות – שוחקות, ואם עצובות – עצובות. כן לב האדם לאדם – אם לבו טוב על חברו ייטיב גם לבו. ואם רעה – תרע גם היא".

ולכן, נמצא שכאשר יש בלב האדם אהבה לחברו, מיד מתעוררת בלב חברו, גם-כן, מידת אהבה לאהוב אותו. אולם, שואל הרה"ק השר שלום מפעלזא, מדוע השתמש שלמה המלך במים כמראה? למה הוא שולח אותנו להרחיק עד שפת הנהר? הרי עוד במצרים היו להם לישראל "המראות הצובאות" (שמות לה). וברור שגם בירושלים, בימי שלמה, היו מצויות מראות לרוב.

אלא, אומר השר שלום מפעלזא, כשיש לך מראה, אתה עומד זקוף ומביט בה בקורת-רוח. לעומת זאת, כאשר תעמוד על שפת הנהר, תצטרך לכופף את קומתך, להשפיל את מבטך אל המים, כדי לראות את פניך המשתקפות במים. ומהסיבה הזאת השתמש שלמה המלך במים כמראה, כדי לומר לך שצריכים להכניע ולכופף את הקומה ואת הגאווה לפני החבר. וזוהי בעצם עבודת חדש אלול, שהוא כאמור אותיות "לא לו", שצריכים לחוש שאנו בבחינת "לא" – בבחינת "אין" ("ונחנו מה"), ועל-ידי שנצמצם את האנוכיות שבנו, נתקרר לחבר, ונהיה קרובים "לו".

ככל שהולך ומתקרב אלינו ראש השנה, הוא יום הדין, מרגישים אנו פחד ורעדה מאימת יום המשפט. אולם, צריך לדעת, שאם אנו חוזרים בתשובה ותולים עינינו לאבינו שבשמים, כצאן הזה, הגועה "מה מה" לרעה הנאמן, מאימת הזאבים המקיפים אותו, הנה אין ספק כי **ביום הדין**, ראש השנה, נצא זכאים במשפט. וחשבתי לעצמי, הנה, כאשר אני שומע בבית הכנסת ובבית המדרש את ישראל הקדושים, העונים "אמן", "אמן" בכל כוחם לאחר הקדיש (במיוחד בימים הנוראים). הנה, קול ה"אמן" נשמע באוזני כמו "מה", "מה". בדיוק כמו הצאן הגועה לרועהו "מה", "מה". ומיד נזכר אני בדברי דוד המלך: "דעו פי ה'... הוא עשנו, ולא אנחנו, עמו וצאן מרעיתו". שאכן אנו באמת "עמו וצאן מרעיתו", והוא יתברך שהוא רוענו, בודאי יושיע אותנו ביום הדין מעדת ה"זאבים"/**המקטרגים**. (ב.צ)

ובענין ה"אמן", במסכת שבת (ק"ט), שואלת הגמרא: מאי "אמן"? ועונה רב חנינא ש"אמן" ראשי תיבות של **אל מלך נאמן**. ומסביר שם התוספות (ד"ה אמר רבי חנינא), שלפיכך צריך להרהר בו, שהוא יתברך אל מלך נאמן, בשעה שאומר "אמן". ואילו "המאירי" מסביר שם: שהמלה 'אמן' מורכבת משני שמותיו של הקב"ה "י.הו.ה" (=26) ו"א.ד.נ." (=65), שסכום הגמטריה של שני שמות אלו הוא 91, כגמטריה של המלה 'אמן' (=91). למי שקשה לכוון בכל "אמן" כונה מיוחדת זאת, פסק הרה"ק בעל ה"אשל אברהם" מבוטשטאש זיע"א, שיכון לכל הפחות את עיקר הכונה, שדברי המברך אמת, ומסכים הוא עמו. והרי הוא כאילו אמרו בעצמו בספר "מילה אחת אמן" (ספר הנותן חיזוק רב לנושא זה), מובא סיפור מדהים המראה לנו עד כמה גדול כוחה של המלה 'אמן'.

בבית החולים 'מעניי הישועה' שבבני ברק היה רופא בכיר מאד שעלה מארצות הברית, הרופא הנ"ל גדל והתחנך במשפחה מתבוללת לחלוטין, ובסביבה מנותקת מתורה ומיהדות, אך בכל זאת, ביום מן הימים עבר עליו רוח טהרה ממרומים, אשר הובילה אותו לצור מחצבתו בתשובה שלמה. באחד מן הימים ספר אותו רופא לרפני בית החולים מה גרם לו לחזור לצור מחצבתו, וכך אמר: לפני כשמונה עשרה שנים, עוד בהיותי בארה"ב, טפלתי בחולה סופני. מערכות גופו קרסו בזו אחר זו, ונראה היה כי ימיו ספורים. לאחר שקימתי התייעצויות עם מספר מומחים, נועדתי עם החולה ובני משפחתו, והצגתי את האפשרות לבצע ניתוח, העשוי להאריך את חייו בששה חודשים בלבד. עם זאת, הדגשתי, מדובר בניתוח מסובך, הפרוך בסבל רב ובעלות גבוהה. מצב זה, שבו אני נאלץ להותיר הכרעות סבוכות וקריטיות כל-כך בידי מטופלי, איננו קל עבורי אף פעם. היטב ידעתי כמה מיסרת ההתלבטות שהונחה לפתחו של החולה, והמתנתי אפוא בדריכות לתשובתו.

"החלטה כזאת לא אוכל לקבל בעצמי", השיבני בשקט. "רק רבי משה פינשטיין יוכל להכריע כאן". הצעתי להתלות אליו לבית הרב, ולשטוח בעצמי את המקרה המורכב על כל היבטיו. הצעתי לא היתה חפה ממניעים אישיים, שכן, בקשתי לראות כיצד יתמודד הרב עם סוגיה מעין זו. לראשונה בחיי היתה לי הזכות להתייעץ עם גדול בתורה. הצגתי בפני רבי משה פינשטיין את המקרה, ופרסתי ביראת כבוד את מכלול הנתונים, מבלי לפסוח על אף פרט. תגובתו לא תמוש מזכרוני כל ימי. רבי משה פינשטיין פרץ בבכי. הוא בכה בכי תמרורים, בדמעות אמיתיות ומרות, וקול התייפחותו הדהד בחלל החדר. בכיו נמשך כעשרים דקות תמימות. כרופא מנוסה, הפרתי היטב את הניתוק הרגשי שאנו נאלצים לרפוש במהלך שנות עבודתנו, כיצד מקהים הנסיון והותק את הרגש האנושי. נאלמתי דום אל מול תגובתו. ענק תורה זה, המקבל בחדרו עשרות, אם לא מאות, אנשים מידי יום ביומו, ומתודע לאינספור בעיות אישיות וציבוריות, מצטער כל-כך בצערן של החולה שלי, שלא נמנה על קרובי משפחתו, או באי ביתו, אלא היה תלמידו לפני עשרות שנים!

לבסוף, מששב אליו הדיבור, בקש רבי משה פינשטיין שהות של יום נוסף, בטרם יוכל להכריע בסוגיה מורכבת זו. למחרת, כאשר שבנו אליו, קדם רבי משה את פנינו בחום, ואמר לתלמידו-לשעבר בביטחון ובבטחונות הדעת: "אפשר לגשת לניתוח. אנחנו נתפלל כלנו עבורך, ונעתיר למרומים, שיוסיפו לך שנים רבות של בריאות טובה". כפי הנראה, לא הצלחתי להסתיר את ההבעה הספקנית שעלתה על-פני למשמע הדברים, ולכן רבי משה פינשטיין נפנה אלי ואמר: "במהלך אותם ששה חודשים יזכה ידידנו לענות 'אמן' על מספר רב של ברכות. מפל 'אמן' ו'אמן' הרי נוצר מלאך מליץ יושר. מלאכים אלה ימליצו זכות בעדו בבית-דין של מעלה, ובזכותם יזכה לחיים ארוכים". המפגש עם גדול הדור, כמו גם תשובתו לשאלתי, הרעידו נימים חבויים בנפשי. רבי משה פינשטיין העריך היטב את מנות הסבל והייסורים העתידיים ליפול בחלקו של החולה הסופני, ובכל זאת סבר שהכל כדאי רק כדי שתלמידו יוכל להיות עוד זמן-מה, ולבטא מלים ספורות ביותר, כפי שאמר, 'ידידנו יזכה לענות 'אמן' על הברכות'. יתר על כן, רבי משה האמין בעוצמה הרבה הטמונה במלים אלו, ובפוחן לשנות את המהלך הטבעי בעולם. באותם רגעים חדרה ללבי ההכרה כי בתורת ישראל ישנו מימד עמוק ובעל משמעות. להפתעתי ולשמחתי אותו חולה הכזיב את תחזיותיהם השחורות של כלם, וזכה בשנות חיים נוספות.

אכן, מפל "אמן" נוצר מלאך מליץ יושר, כפי שאמר רבי משה פינשטיין. ומפליא לגלות שהמלים "אמן" ו"מלאך" הן בעלות ערך מספרי שוה: תשעים ואחת... **שבת שלום לכל בית ישראל!** **נא לשמור על קדושת הגיליון!**

בס"ד "מה נאוו על ההרים רגלי מבשר משמיע שלום מבשר טוב משמיע ישועה" (מתוך הפטרה)

פרשת השבוע: שפטים "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" **כניסת השבת: 18:38**

ערש"ק ג' אלול תשע"ד (29.8.14) **יציאת השבת: 19:46** ר"ת 20:24

הפטרה: "אנכי אנכי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת לא יומת על פי עד אחד"

על הכתוב: "על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת..." מובא בספר "ילקוט האורים" (בשם "לחמי תודה") מאמר חז"ל (ילקוט שמעוני על תהלים כה): "טוב וישר ה' על כן יורה חטאים בדרך". שאלו לחכמה: חוטא, מה עונשו? אמרה להם: חטאים (=אנשים חוטאים) תרדף רעה (=מגיפה/מיתה). שאלו לנבואה: חוטא, מה עונשו? אמרה להם: הנפש החוטאת היא תמות. שאלו לתורה: חוטא, מה עונשו? אמרה להם: יביא (קרבן) אשם ויתכפר לו. שאלו להקב"ה: חוטא, מה עונשו? אמר להם: יעשה תשובה ויתכפר לו. הלא הוא דכתיב (=זהו שכתוב) 'טוב וישר ה' על כן יורה חטאים בדרך'. (דהיננו), שהוא (יתברך טוב וישר, ועל-כן) מורה לחטאים דרך (כדי) שיעשו תשובה.

נמצאנו למדים מכאן, כי לפי החכמה והנבואה, אין תיקון לנפש החוטאת – אלא מיתה. ואילו לפי התורה יש תיקון לנפש החוטאת רק בזמן שבית המקדש קיים, כאשר מביא החוטא קרבן אשם. אבל, לפי שיטת הקב"ה, יש תמיד תיקון לנפש החוטאת – וזאת, כאשר עושה האדם תשובה על חטאיו.

ועל-כך רמז הכתוב: "על פי שנים עדים", שהם החכמה והנבואה, "יומת המת" – הנפש החוטאת חייבת מיתה. "או שלשה עדים" – גם לפי התורה, שאמרה שהנפש החוטאת צריכה להביא קרבן אשם כדי שיתכפר לה (מכיון שכאשר בית המקדש אינו קיים, אין לאדם אפשרות להביא קרבן שיתכפר לו).

אולם, "לא יומת" – החוטא אינו צריך מיתה "על פי עד אחד" – על-פי הקב"ה, שהוא אחד ויחיד ומיוחד, שאינו חפץ במות החוטא, אלא: "יעשה תשובה ויתכפר לו".

על-פי האמור יתבאר היטב הכתוב בתהילים (צג', ה'): "עדתיך נאמנו מאד לביתך נאווה קדש ה' לארץ ימים". "עדתיך", שהיא התורה הקדושה (כמו שכתוב: "אלה העדות... והמשפטים אשר דבר משה"), הם "נאמנו מאד", על העצה שנתנו לחוטא ש"ביא (קרבן) אשם ויתכפר לו". אולם, עצה זו מועילה רק "לביתך נאווה קדש" – רק בזמן שבית המקדש קיים, מכיון שאז יכול החוטא להביא קרבן ויתכפר לו.

אבל "ה' לארץ ימים" – עצתו של הקב"ה, ש"יעשה (החוטא) תשובה ויתכפר לו" – עצה זו היא לאורך ימים ולכל זמן. שכן, אפילו כעת, שבית המקדש חרב, בעונותינו הרבים, ואין אפשרות לחוטא להביא קרבן, הנה בכל זאת, על-ידי התשובה מתכפרים לו כל עונותיו וחטאיו. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פיינחס פרידמן) "לבלתי רום לבבו מאחיו ולבלתי סור מן המצוה ימין ושמאל..."

על הכתוב, "לבלתי רום לבבו מאחיו ולבלתי סור מן המצוה ימין ושמאל", אומר הגה"ק ה"חח"ם סופר" זיע"א, שכאן יש רמז למה שאמרו חז"ל (סוטה ד'): "אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי: כל אדם שיש בו גסות הרוח, (יהיה בעיניך) כעובד עבודה זרה... (שכתוב) (משלי טז): 'תועבת ה' כל גבה לב'... עולא אמר: כאילו בנה במה, שנאמר (ישעיה ב'): 'חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו, כי במה נחשב הוא'. אל תקרי במה, אלא 'במה'". (שהרי בפמות הקטירו עבודה זרה, כמו שכתוב (מלכים ב', יז): 'ויצבו להם מצבות ואשרים... ויקטרו שם בכל במות פגוים').

ולכן צריך לדעת, שכל העושה מצוה ומתגאה בה, מסיר ממנו את מידת הענוה, הנקראת "מה" (כמו שאמר משה רבנו 'ונחננו מה'), ועל-ידי כך הופך "מה" ל"במה".

והנה, כאשר נסיר מהמלה "מצוה" את אותיות "מה", הרומזות כאמור לענוה, ישארו אותיות "צו", שעל זה אמרו חז"ל (סנהדרין ג'): "אין צו, אלא עבודה זרה".

וזהו שרומזת התורה: "לבלתי רום לבבו מאחיו ולבלתי סור מן המצוה ימין ושמאל". שכן, אם יתגאה ו"י"רום

לָבְבוּ מֵאֲחִיר – יְבוֹא לְעֵבֹד **עֲבוּדָה זָרָה**. שָׁכַן, אִז "י"סוּר מִן הַמִּצְוָה יְמִין וּשְׂמֹאל", שָׂאז יִסִּיר מִן הַ"מִּצְוָה" אֵת אֹת יְמִין "מ", וְאוֹת שְׂמֹאל "ה", וַיִּשְׂאֲרוּ רַק אוֹתִיּוֹת "צו", הַרְמוֹזוֹת **לְעֲבוּדָה זָרָה**...
"תָּמִים תְּהִיָה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ"

עַל הַפְּתוּב, "תָּמִים תְּהִיָה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ", אוֹמֵר הַמְּקוּבֵּל הַרְמ"ע מִפְּאֲנוּ זִיע"א: "בְּקִרְיַת שְׁמַע" יֵשׁ כִּידוּעַ רַמ"ה(=245) תִּיבּוֹת.

וּמֵאַחַר וְאַנּוּ אוֹמְרִים "קִרְיַת שְׁמַע" פְּעָמִים בְּיוֹם (בִּפְקָר וּבְעָרְב), נִמְצָא שְׁפָעָמִים רַמ"ה(=245) עוֹלָיִם לְמִסְפָּר תָּמִים(=490). וְאוֹלָם, כִּידוּעַ, כְּדִי לְהַשְׁלִים וּלְהַגִּיעַ לַרַמ"ח(=248) תִּיבּוֹת, כִּנְגַד רַמ"ח אֵיבְרִיו שֶׁל אָדָם, מוֹסִיף שְׁלִיחַ הַצִּיבּוֹר עוֹד שְׁלֹשׁ תִּיבּוֹת, וְאוֹמֵר "ה' אֱלֹקֵיכֶם אֲמַת". וְזֶהוּ שְׂרוּמֹז הַפְּתוּב: "תָּמִים תְּהִיָה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ". דְּהִינּוּ, שְׂצָרִיךְ לֹמֵר פְּעָמִים בְּיוֹם "קִרְיַת שְׁמַע", הָעוֹלָיִם לְמִסְפָּר "תָּמִים"(=490), אֲבָל צָרִיךְ לֹמֵר גַּם "ה' אֱלֹהֶיךָ", דְּהִינּוּ שְׂצָרִיךְ לְהוֹסִיף אֵת הַתִּיבּוֹת "ה' אֱלֹהֶיךָ", שֶׁהוּא "אֲמַת", כְּדִי לְהַשְׁלִים לַרַמ"ח תִּיבּוֹת.
"צִדֵּק צִדֵּק תִּרְדֹּף לְמַעַן תַּחֲיָה"

לְבֵיתוֹ שֶׁל רַבִּי דָב בְּרִישׁ מִיזְלָם, רַבָּה שֶׁל וְרֵשָׁה, נִכְנָס פְּעַם אַבְרָךְ צָנוּם בְּלְבוּשׁ חֲסִידִי, כְּשֶׁהוּא מְמַרר בְּבַכִּי. הַרְגָּע נָא ר' יְהוּדִי – קָרָא הָרַב אֶל הָאֲבָרְךָ – וְסִפֵּר לִי מָה הִבִּיאָךְ אֵלַי!

הָאִישׁ נִגַּב אֵת פָּנָיו מִשְׁטָף הַדְּמָעוֹת הַנִּיגְרוֹת, וּפְתַח בְּקוֹל נוֹגֵה, וְאוֹמֵר: בְּאֵתִי לְוֵרְשָׁה בְּעָרְבׁ שַׁבָּת, וּבְכִפְסֵי חֲמֻשַׁת אֲלָפִים רוּבְלִים, שְׁבָהּם בְּקִשְׁתִּי לְקִנּוֹת סְחוּרוֹת שׁוֹנוֹת עֲבוּר בֵּית הָעֵסֶק שְׁלִי. מִפְּאֵת הַמָּמוֹן הָרַב שֶׁהָיָה בְּיַדִּי חֲשֻׁשְׁתִּי לְפָנּוֹת לְאַחַת הָאֲכֻסְנִיּוֹת הַמְּזוּמָנוֹת לְעוֹבְרֵי דְרָכִים, וּבְאֵתִי לְבֵיתוֹ שֶׁל מִכָּר וְתִיק, שֶׁהַכֶּרְתִּיו כְּסוּחַר הַגּוֹן וּמְכוּבֵּד, וּמִטְבָּע הַדְּבָרִים הַפְּקוּדָתִי בְּיַדִּי הָאִישׁ אֵת כָּל כֶּסֶפִּי, סְמוּךְ לְכִנְיַסַּת הַשַּׁבָּת.

אוֹלָם, בְּמוֹצָאֵי הַשַּׁבָּת, כְּאֲשֶׁר בְּקִשְׁתִּי מִבְּעַל הַבַּיִת אֵת צְרוּר הַכֶּסֶף שֶׁמְסַרְתִּי לוֹ בְּמוֹ יַדִּי, הַכְּחִישׁ הֵלָּה בְּתוֹקֶף אֵת מְתַן הַפִּיקְדוֹן הַיָּקָר שְׁלִי, וְכִךְ נּוֹתַרְתִּי בְּלֵי פְרוּטָה, וְאִין לִי אֲפִילוֹ אֵת הַסְּכּוּם הַדְּרוּשׁ לְהוֹצֵאוֹת הַדְּרָךְ לְבֵיתִי. הָרַב מִיזְלָם הַרְגִיעַ אֵת הָאֲבָרְךָ בְּמַלִּים חֲמוּת, וְהַבְּטִיחוֹ שִׁיעֲשֶׂה הַכֹּל עַל מְנַת לְהַשִּׁיב לוֹ אֵת כֶּסְפוֹ עַד הַפְּרוּטָה הָאַחְרוֹנָה. וּמִיד זְמַן אֵלָיו אֵת הַסּוּחַר, שֶׁהַכִּירוּ מִיָּמִים רַבִּים. מִיד בָּא הַסּוּחַר לְבֵית הָרַב, כְּפִי שֶׁהוֹרָה לוֹ שְׁמֵשׁ הַקְּהִילָה.

מִשְׁנִרְאָה הַסּוּחַר בְּפְתַח הַחֹדֶר, הַחַל הָאֲבָרְךָ לְזַעוֹק בְּקוֹל בְּכִי: הִנֵּה הָאִישׁ רַבִּי! יִצְוֶה נָא עָלָיו הָרַב, שִׁיחֲוִיר אֵת כֶּסֶפִּי, שְׁבוּ תְלוּיָה כָּל פְּרִנְסַתִּי!

הָאֵם אַתָּה מְכִיר אֲבָרְךָ זֶה? – שָׂאל הָרַב מִיזְלָם אֵת הַסּוּחַר שֶׁנִּכְנָס לְחֹדֶר.

הָאִישׁ הִיוֹשֵׁב כְּאֵן שַׁבַּת בְּבֵיתִי – הִשִּׁיב הַסּוּחַר בְּקוֹל עֲנוֹת חֲלוּשָׁה – וְלֹאֲחַר שֶׁאֲכַל וְשִׁתָּה מְשָׁלִי, הוּא נִטְפֵּל אֵלַי בְּטַעֲנָה, שְׂאֲנִי מַחֲזִיק, כְּבִכּוֹל, בְּאוֹצַר שֶׁל אֲלָפֵי רוּבְלִים שְׁלוֹ.

הֵיאָךְ לֹא תִבוֹשׁ?! – שִׁסַּע הָאֲבָרְךָ אֵת דְּבָרֵי הַסּוּחַר – הָרִי בְּמוֹ יַדִּי מְסַרְתִּי לָךְ אֵת הַכֶּסֶף, וְאַתָּה סִפְרַת לְנִגַּד עֵינֵי אֵת הַשְּׁטָרוֹת שְׁלִי אַחַד לְאַחַד!

עֵינֶיךָ הִרְאוּת – פָּנָה הָרַב מִיזְלָם אֶל הַסּוּחַר – שֶׁהִיְהוּדִי הִיוֹשֵׁב כְּאֵן נִטְפֵּל אֵלָיךְ מִשׁוּם מָה. שְׂמָא תַתֵּן לוֹ כְּמָה רוּבְלִים כְּדִי שִׁנִּיחַ לָךְ? בְּרִצּוֹן אַתָּן לוֹ כְּמָה עֲשָׂרוֹת רוּבְלִים, וּבְלִבְד שִׁרְפָה מִמֶּנִּי – הִשִּׁיב הַסּוּחַר.

כְּמָה עֲשָׂרוֹת רוּבְלִים תְּמוּרַת אוֹצַר שֶׁל חֲמֻשַׁת אֲלָפִים רוּבְלִים?! – זַעַק הָאֲבָרְךָ וְסִפֵּק בִּיאוּשׁ אֵת כְּפָיו – כְּלוֹ מִמֶּשׁ כָּל הַקִּיצִין! לוֹ תִשְׁמַעֲנִי – אָמַר הָרַב מִיזְלָם לְסוּחַר – תֵּן לְאִישׁ הַזֶּה בְּיַד רַחֲבָה כְּמָה מְאוֹת רוּבְלִים וְהִיפְטֵר מִמֶּנּוּ! אֵם זֹו דַעַת הָרַב – קָרָא הַסּוּחַר בְּקוֹל מִתְחַסֵּד – אֲנִי מוֹכֵן לְהַעֲנִיק מִיד לְאֲבָרְךָ זֶה חֲמֻשׁ מְאוֹת רוּבְלִים, טְבִין וְתִקְלִין, וְלִסִּים בְּכִךְ אֵת הַפְּרָשָׁה הֵלָּא נַעֲיֵמָה.

לְשִׁמְעַת הַדְּבָרִים הַלְלוּ, קָם הָרַב מִיזְלָם מִכֶּסֶאוֹ, וְהַחֵל גּוֹעַר בְּסוּחַר הַנְּבוּךְ: גִּנְבִּי! גִּזְלֵן שְׁכַמוּתְךָ! הִשֵּׁב מִיד אֵת כֶּסְפוֹ שֶׁל הָאִישׁ הַזֶּה בְּלֹא טַעֲנוֹת וּמַעֲנוֹת! נוֹכַח שֶׁתִּיקְתּוֹ שֶׁל הַסּוּחַר, הוֹסִיף הָרַב וְאוֹמֵר: אֲנִי מְכִירְךָ מֵאֵז שֶׁבְּאֵתִי לְוֵרְשָׁה, וְיודַע, שֶׁחֲרַף עוֹשְׂרֶךָ הָרַב הִנֵּךְ קִמְצָן מוֹשְׁבַע, וְאִין אֲפִשְׁרוֹת לְהוֹצִיא מִמֶּךָ אֲפִילוֹ עֲשָׂרָה רוּבְלִים לְדַבֵּר צְדָקָה.

וְהִנֵּה, עַתָּה, לְפָתַע נִדְבָךְ לְבָד, וְהִנֵּךְ מוֹכֵן לְהַעֲנִיק לְאֲבָרְךָ זֶה לֹא פְחוֹת מִחֲמֻשׁ מְאוֹת רוּבְלִים?! אֵם לֹא תִצְיַת לִי בְּרַגְעַ זֶה, לֹא אֶהְסֵס מְלַמְסוֹר אוֹתְךָ לְרִשׁוֹת, כְּרָאוּי לְגוֹזֵל מִמּוֹן הַזּוֹלָת! הַסּוּחַר הַחֲוִיר לְשִׁמְעַת דְּבָרֵי הָרַב, וּבְלֹא אָמַר וּדְבָרִים הִנִּיחַ עַל הַשְּׁלַחַן חֲמֻשַׁת אֲלָפִים רוּבְלִים, וּבְרָאשׁ מוֹרְכָן עֲזַב בְּמַהִירוֹת אֵת בֵּית הָרַב...

שַׁבַּת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

בס"ד "מה נאוו על ההרים רגלי מבשר משמיע שלום מבשר טוב משמיע ישועה" (מתוך הפטרה)

פרשת השבוע: שפטים "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" כניסת השבת: 18:38

ערש"ק ג' אלול תשע"ד (29.8.14) יציאת השבת: 19:46 ר"ת 20:24

הפטרה: "אנכי אנכי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"כי ה' אלהיך מתהלך בקרב מחנהך, להצילך ולתת איביך לפניך" (דברים כג, טו')

מעירים חכמי ישראל: המלים "להצילך ולתת איביך לפניך" מרמזות בדרך של נוטריקון (=ראשי תיבות) לחדש אלול. לפי זה מרמז הכתוב שלפנינו, שבחדש אלול מצוי ה' בתוך מחנה ישראל כדי, "להצילך ולתת איביך לפניך". דהיינו, לקבל את תפילותיהם ובקשותיהם של כל ישראל, ולהצילם מכל המקטרגים והמשטינים המחכים לאדם, ביום הדין הוא ראש השנה. רעיון זה מתקשר להמשך הכתוב: "והיה מחניך קדוש, ולא יראה בך ערות דבר" – רמז למסורת המקובלת, שבחדש הרחמים והסליחות ובעשרת ימי תשובה, מקבל ה' את השבים בתשובה, ומטהר את מחנה ישראל מכל עון ופשע.

"כי ימצא בקרבך באחד שעריך... איש... אשר יעשה... הרע בעיני ה'... לעבר בריתו וילך ויעבד אלהים אחרים"

בפרשתנו, פרשת "נביא שקר", מתקבלת המלה "ישו" (ימח שמו וזכרו), בקפיצות של 48 אותיות, ובקטע השני בקפיצות של 47 אותיות:

"כי ימצא בקרבך באחד שעריך אשר יהיה אלהיך נתן לך איש או אשה אשר יעשה את הרע בעיני יהוה אלהיך לעבר בריתו וילך ויעבד אלהים אחרים וישתחו להם ולשמש או לירח או לכל צבא השמים אשר לא צויתי והגד לך ושמעת ודרשת היטב והנה אמת נכון הדבר נעשתה התועבה הזאת בישראל. והוצאת את האיש ההוא או את האשה ההוא אשר עשו את הדבר הרע הזה אל שעריך את האיש או את האשה וסקלתם באבנים ומתו. על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת לא יומת על פי עד אחד."

"אני לדודי ודודי לי הרועה בשושנים" (לחדש אלול)

ידוע הענין ומפורסם הדבר מה שכתבו הקדמונים, כי חדש אלול רמוז בפסוק בשיר השירים (ו', ג'): "אני לדודי ודודי לי הרועה בשושנים". שכן, "אני לדודי ודודי לי" הם ראשי-תיבות אלול, שהוא כידוע חדש התשובה, ועל-פן מתקשרים הקב"ה וישראל, בבחינת "אני לדודי ודודי לי" – "אני", כנסת ישראל, חוזרת בתשובה "לדודי", הקב"ה. "ודודי לי" – הקב"ה משפיע עלי חסד ורחמים.

ענין זה מובא בספר הקדוש ה"בני יששכר" (אלול מאמר א', אות טו'): "אמרו דורשי רשומות (אבודרהם, תפילת ראש השנה) אני לדודי ודודי לי, ראשי-תיבות אלול, שאז ה' יתברך פותח יד לקבלנו בתשובה, ונשמות ישראל עורגות (=משתוקקות) לו... אחרי ה'... (ויש להוסיף) (ש)סופי תיבות ד' תיבות הללו ("אני לדודי ודודי לי") הם ד' יודי"ן (=י') – בגמטריה ארבעים. (והם) מרמזין לארבעים יום שהיה משה בהר (סיני) לקבל לוחות האחרונות, מן ראש חדש אלול עד יום הפיפורים, והמה עד היום ימי רצון" (אלו הם ארבעים יום שבהם אנו משכמים לסליחות). וכדי להשפיל להבין את החסד שעשה עמנו הקב"ה, כאשר נתן לנו את חדש אלול, שהוא חדש של תשובה, הבה נתבונן במה שאמרו דורשי רשומות, כי יעקב אבינו רמז על חדש אלול, באמרו לעשו הרשע, לאחר שהתפס עמו (בראשית לג, יד): "ואני אתנהלה לאטי לרגל המלאכה אשר לפני, עד אשר אבא אל אדני שעירה". שכן, "ואני אתנהלה לאטי לרגל" – ראשי תיבות "אלול". וצריכים אנו להבין, מדוע נרמז חדש אלול בדברים אלו, שדבר יעקב אבינו, עליו השלום, לעשו הרשע בשעה שנפרדו?

אומר על-כך ה"בני יששכר", על-פי הזוהר הקדוש (חב, עה): יעקב ועשו חלקו ביניהם את חודשי השנה. יעקב אבינו לקח לחלקו את החדשים ניסן, איר, סיון. ואילו לעשו היה מגיע לקבל את החדשים תמוז, אב, אלול.

וְהָיָה עֲשׂוֹ הַרְשָׁע שְׂמַח עַל שְׂזוּכָה שְׂחַדֵּשׁ אֱלֹל נִפְל בְּחֻלְקוֹ, שְׂכֹן, כִּי יוֹכַל הוּא לְמַנוּעַ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל, לַעֲשׂוֹת הַכֶּנֶּה לְפָנֵי יְמֵי הַדִּין. אֲךָ יַעֲקֹב אֲבִינוּ, שְׂחַשׁ בְּדַבָּר, נִלְחַם עִם עֲשׂוֹ הַרְשָׁע בְּתַחְבּוּלוֹת מִלְחָמָה, וְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ אֶת חֹדֶשׁ זֶה – אֱלֹל – כְּדֵי שְׂיֻכְלוּ בְּנָיו, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, לְחַזֹּר בְּתַשׁוּבָה אֶל אֲבִיהֶם שְׂבִשְׂמִים לְפָנֵי יוֹם הַדִּין.

וּבִבְאֻמָּת, לֹא נִשְׂאָר לַעֲשׂוֹ הַרְשָׁע, כִּי אִם הַחֲדָשִׁים אֲב וְתַמּוּז, שְׂבִהֶם נִחְרְבוּ בַּעֲזוֹנוֹתֵינוּ יְרוּשָׁלַיִם וּבֵית מִקְדָּשֵׁנוּ. וּמַעֲתָה יֵשׁ לוֹמֵר, כִּי לְאַחַר שְׂיַעֲקֹב אֲבִינוּ הַשְׂתַּדְּל לְהַתְּפִיס עִם עֲשׂוֹ הַרְשָׁע, וְנִתֵּן לוֹ מְתַנּוֹת, אֲמַר לוֹ עֲשׂוֹ הַרְשָׁע (בְּרֵאשִׁית לִג', יב'): "בְּסַעָה וְנִלְכָה וְאִלְכָה לְנִגְדָךְ". כְּלוֹמֵר, מֵאַחַר וְאַתָּה רוֹצֵה לְהַתְּפִיס עִמִּי, הִבֵּה "בְּסַעָה...וְאִלְכָה לְנִגְדָךְ" (=צְרִיכִים אָנוּ לְהִיּוֹת שְׂוֵה בְּשׂוֹה). וּפִיּוֹן שְׂלֻקְחָתָ לְחֻלְקָךְ שְׂלֻשָּׁה מַחֲדָשֵׁי הַשָּׁנָה, אִם כִּי גַם לִי מְגִיעִים שְׂלֻשָּׁה חוֹדְשִׁים. וְלָכֵן, הַחֲזֹר לִי אֶת חֹדֶשׁ אֱלֹל, שְׂלֻקְחָתָ מִמֶּנִּי בְּתַחְבּוּלוֹת מִלְחָמָה.

עַל-כֵּן הַשִּׁיב לוֹ יַעֲקֹב דְּבָרִים כְּדוֹרְבָנוֹת: "וַיֹּאמֶר אֵלָיו (יעֲקֹב): אֲדֹנָי יִדַע כִּי הֵילָדִים רַכִּים וְהִצָּאן וְהַבְּקָר עֲלוֹת עֲלִי, וְדַפְקוּם יוֹם אֶחָד וּמְתוּ כָּל הַצָּאן". דְּהֵינּוּ, "הִצָּאן וְהַבְּקָר" הֵם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, צָאן קְדוֹשִׁים, וְהֵם "עֲלוֹת עֲלִי" – הֵם בְּאַחֲרֵיּוֹתַי, וְעַל-כֵּן חוֹשֵׁשׁ אָנִי, שְׂ"וּדַפְקוּם יוֹם אֶחָד וּמְתוּ כָּל הַצָּאן" – שְׂאִם יַצְטָרְכוּ יִשְׂרָאֵל לְדַפּוֹק עַל שְׂעָרֵי הַתְּשׁוּבָה רַק יוֹם אֶחָד בְּשָׁנָה, שֶׂהוּא יוֹם הַכִּיפּוּרִים, כִּי אֲזוּ "וּמְתוּ כָּל הַצָּאן", חֲלִילָה. שְׂכֵן, אֵינן אֲפִשְׁרוֹת לְתַקֵּן בְּיוֹם אֶחָד אֶת כָּל הַפְּגָמִים, וְלִבְנוֹת בְּבֵת-אֶחָת אֶת כָּל מָה שְׂנִהַרְס בְּמִשְׁךְ הַשָּׁנָה כְּלָה – אֲלֹא צְרִיכִים אָנוּ אֶת כָּל חֹדֶשׁ אֱלֹל, כְּדֵי לְשׁוּב אֶל ה' יִתְבָּרֵךְ, וּלְתַקֵּן אֶת הַמַּעֲשִׂים. לָכֵן, אֲמַר יַעֲקֹב לַעֲשׂוֹ, עֲצָתִי הִיא "יַעֲבֹר נָא אֲדֹנָי לְפָנֵי עַבְדֹךְ" – אֵל תֵּלֵךְ אֶתִּי בִּיחַד, אֲלֹא עֲבוֹר לְפָנֵי. "וְאֵנִי אֲתַנְהֵלָה לְאִשִּׁי לְרַגְלִי" – רֵאשִׁי תִיבוֹת "אֱלֹל", שְׂחַדֵּשׁ זֶה יִשְׂאָר אֲצִלִּי, שְׂהָרִי בְּבֵת אֶחָד אִי-אֲפִשֶׁר לְתַקֵּן אֶת כָּל הַפְּגָמִים.

וּמִפְרָשׁ יַעֲקֹב אֶת הַטַּעַם לְכֵן: "עַד אֲשֶׁר אֲבֵא אֶל אֲדֹנָי שְׂעִירָה" – בְּגֵאוּלָּה הָעֵתִידָה. וּפְרָשׁ רַש"י, שְׂכּוֹנַת יַעֲקֹב אֲבִינוּ הִיְתָה עַל יְמוֹת הַמְּשִׁיחַ, שְׂאֲזוּ יִתְקַיֵּם (עוֹבְדֵיהָ א/ כֵּא): "וְעָלוּ מוֹשְׁעִים בְּהַר צִיּוֹן לְשַׁפֵּט אֶת הָרַר עֲשׂו...". וְרַמְזוּ לוֹ כֵּאֵן, כִּי בְּזִכּוֹת מִצְוֹת הַתְּשׁוּבָה בְּחֹדֶשׁ אֱלֹל נִזְכָּה לְגֵאוּלָּה הַשְּׁלִימָה, כְּמוֹ שְׂאֲמָרוֹ חוֹ"ל: "גְּדוּלָּה תְשׁוּבָה, (כִּיּוֹן) שְׂמִקְרַבֶּת אֶת הַגֵּאוּלָּה שְׂנִימָר: (יִשְׁעִיהָ נֵט)" וְכֵן לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וְלְשִׁבִי פֶשַׁע בִּיעֲקֹב". מֵאִי טַעַמָּא (=מָה הַטַּעַם שֶׁל) – "וְכֵן לְצִיּוֹן גּוֹאֵל?" מִשׁוּם (=בְּגֵלָל) – "וְלְשִׁבִי פֶשַׁע בִּיעֲקֹב" (בְּגֵלָל אוֹתָם הַפּוֹשְׁעִים, הַשְּׂבִים בְּתְשׁוּבָה לְאֲבִיהֶם שְׂבִשְׂמִים, וּבְמִיּוֹחַד בְּחֹדֶשׁ אֱלֹל, כְּפִי שְׂרוּמוֹזִים הַמְּלִים: "גּוֹאֵל וְלְשִׁבִי" אוֹתִיוֹת אֱלֹל), בְּמִהֲרָה בְּיַמֵּינוּ. (עַל פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרָה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן) "כִּי יִפְלֵא מִמֶּךָ דְּבָר..."

מְסוּפָר עַל רַבִּי יַצְחָק חֵי טַיִיב, שְׂחַבֵּר חִיבּוּרִים רַבִּים עַל הַתּוֹרָה, אוֹלָם רוּבָם עָלוּ בְּאֵשׁ עַל-יְדֵי אָמוֹ, שְׂנִקְתָּה אֶת חֲדָרוֹ, וְרַצְתָּה לַעֲשׂוֹת סֹדֵר בְּכָל כְּתָבִיו. כְּאֲשֶׁר רָאָה רַבִּי יַצְחָק שְׂרוּב חִידוּשָׁיו עָלוּ בְּאֵשׁ, הִצְטָעַר צַעַר רַב, וְלָבוֹ נִשְׁפָּר. וּמְרוּב יָגוֹנוֹ הַתְּחִיל לְשִׁתּוֹת מִיְדֵי פַעַם לְשׁוֹכְרָה. הַדְּבָר לֹא מִצָּא חוֹן בְּעֵינָי קְרוּבוֹ הַגָּאוֹן, מְחַבֵּר הַסֵּפֶר "יַעֲרֵךְ הַשְּׁלַחָן", שְׂכֵהוֹן כְּרַב הָרֵאשִׁי שֶׁל תּוֹנִיס. לָכֵן, הוּא נִתֵּן הוֹרָאָה בְּרוּרָה וְחַד מְשַׁמְעִית לְכָל מוֹכְרֵי הַמְּשַׁקָּאוֹת, שְׂלֵא לְמַכּוֹר מְשַׁקָּה חֲרִיף לְרַבִּי יַצְחָק חֵי. רַבִּי יַצְחָק חֵי הִבִּין אֶת הַמְּהַלֵּךְ שְׂיָנִס דוֹדוֹ, וְהַשִּׁיב לוֹ כְּנִמּוּלוֹ. הִיָּה זֶה בְּ"שֶׁבֶת הַגְּדוֹל", כְּאֲשֶׁר אָנְשֵׁי הַקְּהִילָה מְלֵאוּ בְּהַמוּנֵיהֶם אֶת בֵּית הַכְּנֶסֶת הַגְּדוֹל שֶׁל תּוֹנִיס. בֵּין הַפָּאִים הָיָה גַם רַבִּי יַצְחָק חֵי, שְׂבֵא לְשִׁמוּעַ אֶת דְּרָשַׁת דוֹדוֹ הָרַב שֶׁל תּוֹנִיס. הָרַב הָרֵאשִׁי פָּתַח אֶת פִּיו בְּמִשְׁפָּט הַמְּקוּבֵל "בְּרֵשׁוֹת מוֹרֵי וְרַבּוֹתֵי", וְנִימָלֵס דוּם (=הַשְּׂתַתֵּק לְפָתַע). לְתַדְּהִמְתוֹ, הַסְּתַבֵּר לוֹ, שֶׂהוּא שְׂכַח אֶת כָּל הַנוֹשָׂא הַמְּדוּבָר, כָּל תַּכּוֹן הַדְּרָשָׁה שְׂהַכִּין בְּמִשְׁךְ שְׂעוֹת אַרוּכּוֹת נִשְׂכַּח וּפְרַח מְזַכְרוֹנוֹ. חֲלָפוֹ דְּקוֹת שְׂנִדְמוּ כְּנִצָּח, דְּקוֹת שְׂבֵהוֹן הַתְּאֻמָּץ לְזַכּוֹר אֶת תַּכּוֹן הַדְּרָשָׁה שְׂהַכִּין. אֲךָ שׁוּד וְשִׁבֵּר - הוּא לֹא זָכַר אֲפִילוֹ חֲצִי מִלָּה מִן הַדְּרָשָׁה, וְהִי הַדְּבָר לְפָלֵא וּלְתַעֲלוּמָה. פְּתָאוּס, הָרַעִים הָרַב אֶת קוּלוֹ בְּשִׂאֵלָה (=שְׂאֵל בְּקוֹל רֶם): "רַבִּי יַצְחָק חֵי נִמְצָא כָּאֵן?" "כֵּן רַבֵּנוּ, אָנִי כָּאֵן" - הַשִּׁיב רַבִּי יַצְחָק חֵי. "אָנֵא בְּכַח גְּדוּלַת חוֹכְמָתָךְ תִּתִּיר צְרוּרָה!", בְּקַשׁ הָרַב שֶׁל תּוֹנִיס מְרַבִּי יַצְחָק חֵי, מִתּוֹךְ הַבְּנָה שְׂבִכְחַם קְדוּשָׁתוֹ שֶׁל רַבִּי יַצְחָק חֵי, הוּא זֶה שְׂעָצַר בְּעַדוֹ אֶת דְּרָשַׁת הַשְּׂבֵת הַגְּדוֹל. "תִּתִּיר אוֹתִי לְמִטָּה, וְאָנִי אֲתִיר אוֹתָךְ לְמַעֲלָה" - הִיְתָה תְשׁוּבָתוֹ שֶׁל רַבִּי יַצְחָק חֵי. וְהַקְּהֵל מֵאֲזִין וּמִשְׂתַּאֲהַ לְפֶשֶׁר חִילוּפֵי הַמְּשַׁפְּטִים הַמוֹזָרִים. בְּאוֹתוֹ רָגַע, קָרָא הָרַב הָרֵאשִׁי לְמוֹכְרֵי הַמְּשַׁקָּאוֹת שְׂהִיוּ בְּמַקּוּם, וּבְקַשׁ מֵהֶם לְמַכּוֹר לְרַבִּי יַצְחָק חֵי מְשַׁקָּה, כְּכָל שְׂחַיְחָפוּץ. לְאַחַר שְׂהַהוֹרָאָה נִתְּנָה לְמוֹכְרֵי הַמְּשַׁקָּאוֹת, קָרָא רַבִּי יַצְחָק חֵי לְרַב הָרֵאשִׁי: "פָּתַח פִּיךָ וְיֵאִירוּ דְּבָרֶיךָ". מִיַּד פָּתַח רַבֵּה שֶׁל תּוֹנִיס אֶת דְּרָשַׁת שְׂבֵת הַגְּדוֹל, וְדָרַשׁ בְּמִשְׁךְ שְׂלֹשׁ שְׂעוֹת תְּמִימוֹת - דְּרָשָׁה שְׂהוֹתִירָה רוּשָׁם עֲמוּק עַל הַקְּהִילָה הַיְהוּדִית, שְׂהַכִּירָה בְּעַרְכָּם וּבְקְדוּשָׁתָם שֶׁל לומְדֵי הַתּוֹרָה...

שְׂבֵת שְׂלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

בס"ד "מה נאוו על ההרים רגלי מבשר משמיע שלום מבשר טוב משמיע ישועה" (מתוך הפטרה)

פרשת השבוע: שפטים "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" **כניסת השבת: 18:38**

ערש"ק ג' אלול תשע"ד (29.8.14) **יציאת השבת: 19:46** ר"ת 20:24

הפטרה: "אנכי אנכי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"שפטים ושטרים תתן לך בכל שעריך" (טז' יח')

אמרו חז"ל: מהו שער? – מקום כניסה. יש שער לעיר, יש שער לחצר. יש שער לבית ויש אפילו שער לספר, כי כל מקום כניסה ומקום מעבר – הרי הם שערים.

גם באדם יש שערים (=מקומות כניסה): **העיניים**, דרכן נכנסים המראות אשר אנו רואים. **האזניים** הן שער לקולות ולצלילים אשר אנו שומעים. **האף**, **הפה** והידיים הם שערים לריחות, למאכלים ולתחושות המישוש והמגע, אשר אנו חווים יום יום.

והנה, משמיעה לנו התורה: "**שפטים ושטרים תתן לך**" – כל אחד ואחד מאיתנו – גדול כקטן, מבוגר כצעיר – מצוה לתת ולשים גם **שופטים** וגם **בשופטים** "בכל שעריך" – בכל השערים והכניסות שבנו. עלינו לעמוד על המשמר בדברים שאנו רואים, שומעים, מריחים, טועמים וממששים. כל אחד ואחד מאלה יש **לשופטו** היטב היטב, ואם של איסור הוא – יש להרחיקו מעלינו, ואל נתן לו לבוא בשערינו! ואם של היתר הוא, או מצוה – נקבלו ונניח לו להיכנס בשערינו!

לכן יש צורך גם **בשופטים** וגם **בשופטים**. **השופטים** הם הדעת, הבינה והשכל. **והשופטים** הם כוחות הנפש, המידות הטובות.

לדוגמא, ראית העין – רוב בני האדם סוברים שהיא חסידות בעלמא (כלומר, ששמירת העיניים הוא ענין לחסידים בלבד), ואומרים שאין בכך כלום בהסתכלות בנשים. "וכי בעלתי או קרבתי אצלה?" אומר האדם, ואינו יודע שראית העיניים הוא **עון גדול**, שגורם לגופן של עריות (=לחטא בפועל ממש), שנאמר: "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם".

ולכן, צריך מאד מאד להתחזק בשמירת העיניים. ובכל ענין וענין, טרם שנחליט, עלינו לשמוע בקול **השופטים** שבנו (=השכל, הדעת), האם מותר? האם אסור? ולאחר שנקבל "פסק הלכה" מהשכל, נפעיל את **השופטים** שבנו – כוחות הנפש והמידות הטובות.

"רחש לבי דבר טוב, אמר אני מעשי למלך לשוני עט סופר מהיר" (לחדש אלול)

אומרים חז"ל: כל **המצוות והמעשים הטובים** שהאדם מקים בעודו **רשע**, אינן עולות לרצון לפני ה' יתברך, ולא עוד, אלא שהוא, בעשיית המצוות, נותן כח **לסיטרא אחרא** (=כוחות הטומאה), והם חוטפים את **המצוות** הללו. שכן, שפע גדול של **קדושה** יורד מלמעלה כאשר האדם מקים **מצוות**, וכוחות **הטומאה** האלו יונקים משפע זה, ועל-ידי כך יש להם חיות, והם מתגברים עוד ועוד.

ואם כן, איך נדע אנו, הקטנים, מה לעשות? ואולי אנו בבחינת **רשעים** חלילה וחס, ומה נעשה? ה"דרך פקודיך" אומר, כי העצה היעוצה לכל איש ישראל היא, שלפני כל עסק בתורה או לפני קיום מצוה שהוא רוצה לקיים, יהרהר **בתשובה** על כל מה שעשה בניגוד לרצונו של ה' יתברך, ועל-ידי כך הוא הופך מיד למדרגת **צדיק**. והראיה לכך היא, ששנינו בגמרא (קידושין מט'): "המקדש את האשה, על מנת (=באמרו לאשה) שאני (=שהוא) **צדיק**, אפילו (הוא) **רשע גמור** – מקודשת, שמא יהרהר **בתשובה** בדעתו".

הרי לנו ראיה, שלמרות שאדם הוא **"רשע גמור"**, ועבר על הרבה עבירות שבתורה, עם כל זאת, ברגע שהוא מהרהר **בתשובה** (=מתחרט על העבר, ומקבל עליו להבא שלא לחזור על העבירות), הרי הוא במדרגת **צדיק**, וממילא יעלו כל **המצוות והמעשים הטובים**, שהוא מקיים, לרחמים ולרצון לפני אדון הכל.

ה"ישמח משה", בספרו "תפילה למשה", מביא לנו עצה נוספת כדי **שהחיצונים** (=כוחות הטומאה) לא יחטפו לנו את המצוות: לפני כל קיום מצוה יאמר האדם "לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה..." אני מכון שכל המצוה

שאני עושה, היא רק לה' יתברך, ולא לאף אחד אחר, חלילה. ועצם פונתו זו מרחיקה מיד את כוחות הטומאה, ומצותו עולה לרצון לפני ה' יתברך.

ולכך התכונן דוד המלך באומרו (תהילים מה, ב'): "רחש לבי דבר טוב, אמר אני מעשי למלך, לשוני עט סופר מהיר". כאשר "רחש לבי דבר טוב" – לבי רוצה לעשות מצוה ודבר טוב, אני אמנם חושש מהחיצונים שיחטפו חלילה את המצות, לכן אני מקיים: "אמר אני מעשי למלך" – אני מתנה תנאי, קדם למעשה, שכל המצות הן מיוחדות רק למלך מלכי המלכים הקב"ה, ועל-ידי זה: "לשוני עט סופר מהיר" – עלית המצוה היא במהירות, בלי שום עיכוב ומכשול.

והדבר דומה לאדם שהיה מביא מתנה למלך, והיה ירא(=מפחד) מלסטים ושוודדים, העומדים בפרשת דרכים, שלא יחטפו ויגזלו ממנו את מתנת המלך. על-כן עשה עצוה בנפשו, וצעק כל הדרך, והכריז בקול רם, שהוא נושא מתנה למלך, ועל-ידי כך לא העזו הלסטים לגשת אליו ולחטוף את המתנה, כי כל הנוגע במתנת המלך – אחת דתו להמית. והנמשל מובן. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לדם... ובין נגע לנגע דברי ריבת בשעריך"

על הכתוב בפרשה, "כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לדם בין דין לדין ובין נגע לנגע דברי ריבת בשעריך", אומר הגאון רבי מרדכי בנט, רבה של נקלסבורג, שכוחו של פסוק זה יפה לתקופות רבות בתולדות ישראל, וכך היה דורש: "כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לדם" – כשתעורר בלבך פליאה ותמיהה, מדוע מבחינים בעולם בין דם של יהודים לבין דם של גויים, ודמו של היהודי הפקר הוא אצל עמי העולם. וכן, אתה תמה מדוע מפלים הגויים "בין דין לדין" – בין דין של יהודים לבין דין של נוכרים, "ובין נגע לנגע" – והם מטילים על היהודים דינים וגזירות רעות, וכל מיני פגעים ונגעים?

דע לך, שהכל הוא בגלל "דברי ריבת בשעריך" – כלומר, הפליות נוראות אלו מצד הגויים, נובעות בגלל מריבות היהודים "בשעריך", כאן בארץ. ואותן מחלוקות שבאות משנאת חנם בין היהודים (ובגללם גם חרב בית המקדש, וגלינו מארצנו), הן הן שגורמות ומביאות עלינו את כל הצרות והייסורים. יהי רצון, שבורא עולם ישפין שלום בינינו, ותמיד ישררו בין כל עמו ישראל אהבה, אחוה, שלום ורעות, אמן.

"כי השחד יעור עיני חכמים..."

מסופר על הגאון רבי חיים כפוס, רבם של יהודי מצרים, שראיתו הלכה ונחלשה, עד אשר כבה מאור עיניו והוא התעור לחלוטין. כשנודע הדבר, החלו הבריות לרנן אחריו, כי נטל שחד, חלילה, המעור עיני חכמים, כמו שכתוב: "כי השחד יעור עיני חכמים...". ובלי להסס ולבדוק, כתבו עליו, כי זה החכם לקח שחד מכל הפקידים והמוכסים, ולכן "הלך חשכים" (=התעור). הרב, שנפגע מאד, הכחיש דבר זה מפל וכל, ועל דבריהם כי "הלך חשכים" השיב במלים "כי אשב בחשך – ה' אור לי". אך תשובתו של הרב לא הניחה את דעתם של הבריות, והם לא חדלו מלטעון שהרב נטל שחד.

כשנוכח הרב לדעת, כי המצב הולך ונעשה רע יותר ויותר, כנס באחת השבתות את כל בני הקהילה אל בית הכנסת, ונשא לפניהם דרשה, ובסוף דרשתו אמר: רבותי, ידעתי שיש מרננים אחרי שנטלתי שחד, אך ה' יודע כי נקי אנכי מעון זה. ועתה, אני מחלה(=מתפלל) את פני ה' יתברך אלקי המשפט, שאם אמת הדבר, וקיים בי העון הנה של השחד – יקמטו עצמותי בזה, ולא אוכל לרדת מהבמה. ואם תף אני מפשע – יהי רצון שיפקח ה' את עיני ויחזיר לי את מאור השמש, וידעו כלם כי יש ה', שופט צדק ואמת.

והנה, ברגע בו סים את דבריו – נפקחו עיניו, ומאור עיניו חזר! הוא הביט על סביבותיו, וקרא לכל אחד ואחד מהנוכחים בשמו ובתארו! אנשי הקהילה, שראו את הנס הזה, הבינו עד כמה ועד היכן מגיעה קדושתו וצדקתו של רבי חיים כפוס, רבם, ומהרו בדמעות לבקש את סליחתו. ומאז אותו מקרה, נקרא רבי חיים כפוס בשם "בעל הנס", ובחתימת ידו היה כותב: "ה' נסי, חיים כפוס".

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

בס"ד "מה נאוו על ההרים רגלי מבשר משמיע שלום מבשר טוב משמיע ישועה" (מתוך הפטרה)

פרשת השבוע: שפטים "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" **כניסת השבת: 18:38**

ערש"ק ג' אלול תשע"ד (29.8.14) **יציאת השבת: 19:46** ר"ת 20:24

הפטרה: "אנכי אנכי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"כי תצא למלחמה על איבך וראית סוס ורכב עם רב ממך לא תירא מהם כי ה' אלהיך עמך"

על הפתוב, "כי תצא למלחמה על איבך וראית סוס ורכב עם רב ממך לא תירא מהם", כותב רבנו יונה בשערי תשובה (שער השלישי, אות לב): "הוזהרנו בזה, שאם יראה האדם פי צרה קרובה (סוס ורכב מלחמה), (צריך) (ש)תהיה ישועת השם בלבבו, ויבטח עליה, כענין שנאמר (תהילים פה, י'): 'אך קרוב ליראיו ישעו'..."

וכן מבואר במדרש תנחומא: "'כי בא סוס פרעה ברכבו ובפרשיו בים', ואומר (תהילים קלו) 'ונער פרעה וחילו בים סוף'. אמר להם משה: לא כך אמרתי לכם, (ה' ילחם לכם) ואתם תחרשו' (שמות יד)? אין לכם לעשות, אלא עומדין ושותקין, והקב"ה עושה מלחמותיכם. לפיכך אמר להם: כשתפנסו לארץ ותראו אוכלוסין הרבה וסוסים ורכב, אל תיראו מהם, שנאמר: 'כי תצא למלחמה על איבך וראית סוס ורכב עם רב ממך לא תירא מהם כי ה' אלהיך עמך'..."

וצריכים אנו להבין ענין זה. שכן, האם בשעת מלחמה אין צורך לצאת ולהילחם באויב, אלא רק להתפלל לה ולצפות לישועתו?

המשורר האלקי דוד המלך, עליו השלום, אומר בתהילים (כו, ג): "אם תחנה עלי מחנה לא יירא לבי אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח". וצריך להבין את עמק כונת דוד המלך, כאשר קמים עליו אויביו, ויש מלחמה, במה בוטח דוד המלך? "בזאת"... וכי מהו "בזאת"?

ויש לומר, שהנה, בתפילת הימים הנוראים אנו אומרים: "ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה". דהיינו, שלש דרכים יש כדי להעביר מעלינו את רוע הגזירה, והן: "תשובה" – צום, "תפילה" – קול, ו"צדקה" – ממון. שעל-ידן ממרקין את עונותיו של האדם, ומעבירין ממנו את רוע הגזירה. והנה, כידוע, המלים צום(=136), קול(=136), ממון(=136) – הן בעלות אותה גמטריה. לכן, כאשר אנו מצרפים אותן יחד, מגיע מנינן ל-408, השנה בדיוק לגימטריה "זאת".

וזהו מה שפתוב בתורה (ויקרא טו, ג): "בזאת יבא אהרן אל הקדש". דהיינו, יהודי שרוצה להתקרב אל בוראו ולבוא אל הקדש פנימה, העצה היעוצה היא "בזאת" – כלומר, על-ידי צום, קול וממון, ואז "יבא...אל הקדש". בענין זה מבואר בספר "צמח דוד" להרה"ק ר' דוד מדינוב זיע"א את הכתוב בתורה: "ויהי מקץ שנתים ימים". ומהו "ויהי מקץ"? אלא אמרו חז"ל (מגילה י'): "דבר זה מסורת... (כל מקום שפתוב) 'ויהי', אינו אלא לשון צער". על-כן, כאשר יש צער בעולם, בבחינת "ויהי", העצה היעוצה היא "מקץ" – ראשי תיבות למפרע צום, קול, ממון. לומר לה, שעל-ידי שלשה אלו – תשובה, תפילה וצדקה – מעבירין את רוע הגזירה.

על-כן אמרו חז"ל (ברכות ה'): "אם רואה אדם שיסורין באין עליו, יפשפש במעשיו, שנאמר (איכה ג'): 'נחפשה דרכינו ונחקרה'. ולכן, כאשר אדם נמצא בסכנה, צריך הוא לפשפש במעשיו, ולשוב על כל חטאיו על-ידי שלשת הדברים שהבאנו – צום, קול, ממון – שהם פנגד תשובה, תפילה וצדקה, ועל-ידי כך יעביר את רוע הגזירה. וזהו שאמר דוד המלך, עליו השלום: "אם תחנה עלי מחנה לא יירא לבי אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח". דהיינו, אומר דוד המלך: הבטחון שלי אינו בכח ובגבורה שיש לי, גם לא באלפי המרפבות, הסוסים ואנשי הצבא שלי, החמושים בחרבות ובחניתות, אלא "בזאת אני בוטח" – בתשובה שאני שב על כל חטאי, על-ידי צום, קול, ממון, שהם בגמטריה "זאת".

אמנם מה שדוד המלך השתמש באנשי צבא ובכלי מלחמה, הוא רק מחמת שזהו רצון ה', שהאדם יעשה כל מה שבכוחו בדרך הטבע כדי לנצח במלחמה. אבל חלילה לו לבטוח בפעולות אלו ש"כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה", אלא יבטח בה' "כי הוא הנתן להך כח לעשות חיל" (דברים ח, יז-יח).

בענין זה, שיש להילחם עם האויב בדרך הטבע, אולם מצד שני צריך לבטוח בישועת ה', אומר שלמה המלך

(משלי כא, לא): "סוס מוכן ליום מלחמה וְלֵה' הַתְּשׁוּעָה". דְּהִינּוּ, מִצַּד אֶחָד צָרִיךְ לְפַעֵל בְּדֶרֶךְ הַטָּבַע – "סוס מוכן ליום מלחמה" (=אלו כלי המלחמה, המטוסים, הטנקים וכו'). אולם, מצד שני אסור לבטוח בהם, אלא עיקר הבטחון צריך להיות בה', שְׁנֵאמַר: "וְלֵה' הַתְּשׁוּעָה".

וּכְפִי שְׂמִיבִיא רִבְנוּ בַחֲנִי (פרשת "שלח"): "וְחַמְשִׁים עָלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצֵי מִצְרַיִם" (וְחַמְשִׁים), שִׁיצְאוּ יִשְׂרָאֵל כָּל אֶחָד מֵהֶם בַּחֲמֵשֶׁה כָּלִי זֵיין)...כְּאֲנֹשִׁי צָבָא הַיּוֹצֵאִים לְמַלְחָמָה. וְאֶף-עַל-פִּי שָׂאִין יִשְׂרָאֵל כְּשֶׁאֵר הָעַמִּים, שִׁיְהִיו צָרִיכִים... (להיות חמושים בכלי מלחמה) כְּנֶגֶד הָאוֹיְבִים, דֶּרֶךְ הַתּוֹרָה לְצוֹת שִׁיתְנַהֵג (ה)אָדָם בְּמִקְצַת בְּדֶרֶךְ הַטָּבַע... וְאַחֲרֵי כֵן יַפְעֵל הַנֶּס. וְכֵן מְצִינוּ שְׁאֵמַר הַקַּב"ה לִיהוֹשֻׁעַ (יהושע ח'): 'שִׁים לְךָ אַרְבַּ לְעִיר מֵאַחֲרֶיהָ'. וְ(צָרִיךְ לְהִבִּין), עִם מְלוֹמְדֵי הַנְּסִים וְהַנְּפִלְאוֹת (שֶׁל ה' יַתְּבַרְךָ), לְמָה יִצְטָרְכוּ לְאוֹרְבִי? אֲלֵא שְׂרִצוֹן הַתּוֹרָה בְּכַף שִׁיעֵשֶׂה הָאָדָם בְּדֶרֶךְ הַטָּבַע כָּל מָה שְׁבִידוֹ לַעֲשׂוֹת, וְהַשָּׂאֵר יִנִּיחַ בְּיַדֵּי שָׁמַיִם. וְכֵן אָמַר שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם: 'סוֹס מוֹכֵן לְיוֹם מַלְחָמָה וְלֵה' הַתְּשׁוּעָה'. כְּלוּמַר, חֲיָבִים בְּנֵי אָדָם לְהִשְׁמַר בְּנַפְשׁוֹתֵיהֶם, וְלִהְיוֹת סוֹסִים וְכָלִי מַלְחָמָה, וְהַקַּב"ה יוֹשִׁיעַ, כִּי הַתְּשׁוּעָה לֹא לְבָדוֹ יַתְּבַרְךָ". (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן) "כִּפְר לְעַמּוּד יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר פְּדִיתָ ה', וְאַל תִּתֵּן דָּם נָקִי בְּקֶרֶב עַמּוּד יִשְׂרָאֵל, וְנִכְפַּר לָהֶם הַדָּם"

על הכתוב כאן אומר ה"כסא רחמים", שְׁכַל מִי שְׂאִינוּ מְרַחֵם עַל הָעַנִּי וְעוֹצֵם עֵינָיו מִמֶּנּוּ, כְּאִילוֹ שׁוֹפֵד **דְּמִים**, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּגִמְרָא בְּמַסְכַּת תְּעַנִּית, עַל נְחוּם אִישׁ גַּם זֶה: "אָמְרוּ עָלָיו עַל נְחוּם אִישׁ גַּם זֶה, שֶׁהִיָּה סוּמָא (=עור) מִשְׁתֵּי עֵינָיו, וְגַדָּם מִשְׁתֵּי יָדָיו, וְקִטְעַ מִשְׁתֵּי רַגְלָיו, וְכָל גּוּפוֹ מְלֵא שְׁחִין, וְהִיָּה מְטֵל בְּבֵית רְעוּעַ, וְרַגְלֵי מִטָּתוֹ מִנְחִין בְּסַפְלִין שֶׁל מִים כְּדִי שֶׁלֹּא יַעֲלוּ עָלָיו נְמָלִים.

פַּעַם אַחַת הִיָּתָה מִטָּתוֹ מְנַחַת בְּבֵית רְעוּעַ. בְּקִשׁוֹ תַלְמִידָיו לְפָנוֹת מִטָּתוֹ, וְאַחֲרֵי-כֵן לְפָנוֹת אֶת הַכְּלִים. אָמַר לָהֶם: בְּנֵי, פָּנוּ אֶת הַכְּלִים, וְאַחֲרֵי כֵן פָּנוּ אֶת מִטָּתִי, שְׁמִבְטַח לָכֶם, (ש)כָּל זְמַן שְׂאֵנִי בְּבֵית, אֵין הַבֵּית נוֹפֵל. פָּנוּ אֶת הַכְּלִים, וְאַחֲרֵי-כֵן פָּנוּ אֶת מִטָּתוֹ, וְנִפְלַ הַבֵּית. אָמְרוּ לוֹ תַלְמִידָיו: רַבִּי, וְכִי מֵאַחֲרֵי שֶׁצָּדִיק גָּמוֹר אַתָּה, לְמָה עָלְתָה לָךְ כֵּן? אָמַר לָהֶם: בְּנֵי, אֲנִי גְרַמְתִּי לְעַצְמִי. שֶׁפַּעַם אַחַת הִיָּתִי מְהֻלָּךְ בְּדֶרֶךְ לְבֵית חָמִי, וְהִיָּה עִמִּי מִשׁוּי שְׁלֶשֶׁה חֲמוּרִים: אֶחָד שֶׁל מֵאֲכָל, אֶחָד שֶׁל מִשְׁתֵּה, וְאַחָד שֶׁל מִינֵי מְגַדִּים. בָּא עָנִי אֶחָד, וְעַמַּד לִי בְּדֶרֶךְ, וְאָמַר לִי: רַבִּי, פְּרִנְסִנִי. אָמַרְתִּי לוֹ: הַמְתֵּן עַד שְׁאַפְרֹק מִן הַחֲמוּר. לֹא הִסְפַּקְתִּי לְפָרֵק מִן הַחֲמוּר עַד שִׁיעֲצָתָה נִשְׁמַתוֹ. הִלְכְתִּי, וְנִפְלַתִּי עַל פָּנָיו, וְאַמְרַתִּי: עֵינֵי שֶׁלֹּא חָסוּ עַל עֵינֶיךָ... (יַתְעוּרוּ). יָדִי שֶׁלֹּא חָסוּ עַל יָדֶיךָ יַתְגַּדְמוּ. רַגְלֵי שֶׁלֹּא חָסוּ עַל רַגְלֶיךָ יַתְקַטְעוּ. וְלֹא נִתְקַרְרָה דַעְתִּי עַד שְׁאַמְרַתִּי, כָּל גּוֹפִי יֵהָא מְלֵא שְׁחִין". (עַד כָּאן דְּבַרֵּי הַגְּמָרָא).

וְזֶה שְׁנֵאמַר: "כִּפְר לְעַמּוּד". "לְעַמּוּד" גְּמַטְרִיָּה "כְּסָף". דְּהִינּוּ, כְּאֲשֶׁר הָאָדָם נוֹתֵן כְּסָף לְצַדָּקָה, תִּהְיֶה לוֹ כְּפָרָה. וְצָרִיךְ לְכוֹן לְשֵׁם ה', כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (ישעיה לב, יז): "וְהִיָּה מַעֲשֵׂה הַצַּדָּקָה שְׁלוֹם", שִׁ"וְהִיָּה" (=אוֹתִיּוֹת הוֹי"ה) יִהְיֶה "שְׁלוֹם" - שְׁשֵׁם הוֹי"ה יִהְיֶה שְׁלֹם בְּנִתְיַנַּת הַצַּדָּקָה (וּכְפִי שֶׁכָּבַר הַבְּאֵנוּ, שְׁצָרִיךְ לְכוֹן בְּעַת נְתִינַת הַצַּדָּקָה לְעַנִּי אֶת אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת שֵׁם ה' יַתְּבַרְךָ (=י-ה-ו-ה): צוֹרֵת הַמְטָבַע הַעֲגוּלָה (שְׁנוֹתָנִים לְעַנִּי) הִיא כְּנֶגֶד הָאוֹת י" שֶׁל שֵׁם ה' (=י-ה-ו-ה). ה' (=חֲמֵשׁ) הָאֲצַבְעוֹת שֶׁל הַנּוֹתֵן הֵן כְּנֶגֶד ה' רֵאשׁוֹנָה שֶׁל שֵׁם הַקַּב"ה (=י-ה-ו-ה). הַזְּרוּעַ הַפְּשׁוּטָה שֶׁל הַנּוֹתֵן הִיא כְּנֶגֶד הָאוֹת ו' (=י-ה-ו-ה), וְ-ה' (=חֲמֵשׁ) הָאֲצַבְעוֹת שֶׁל הַמְקַבֵּל (=הֶעֱנִי) הֵן כְּנֶגֶד ה-ה' הַשְּׁנֵיָה שֶׁל שֵׁם ה' (=י-ה-ו-ה). וְהָרִי קִבְּלָנוּ אֶת אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת שֵׁם ה' (=י-ה-ו-ה), שְׁצָרִיךְ לִיחַד וּלְכוֹן בְּהֵן בְּעַת נְתִינַת הַצַּדָּקָה).

וּמוֹסִיף "כְּסָא רַחֲמִים" וְאוֹמַר, שֶׁהִנֵּה, כִּידוּעַ הַמְּלֵאָד הַמְּמוּנָה עַל הַפְּרָנְסָה וְהַמְּזוּן שְׁמוֹ הוּא **סֵא"ל** (=91) גְּמַטְרִיָּה שֶׁל **פֵּא"י** (=91), שֶׁהוּא רֵאשִׁי תִיבוֹת שֶׁל "פּוֹתַח אֶת יָדֶיךָ". וְעַל-כֵּן אוֹמַר הַכְּתוּב: "כִּפְר לְעַמּוּד יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר פְּדִיתָ לִי" - רֵאשִׁי תִיבוֹת **פֵּא"י**, שֶׁהוּא כְּאֵמֹר שֵׁם הַפְּרָנְסָה שְׁנוֹתֵן מְזוּן וּפְרָנְסָה. וְהַרְמֵז כָּאן, שְׁכְּאֲשֶׁר הָאָדָם נוֹתֵן צַדָּקָה לְעַנִּי, הֵנָּה מִיָּדָה כְּנֶגֶד מִיָּדָה, נוֹתְנִים לוֹ "צַדָּקָה" מִשְׁמִים, וְיַפְתָּחוּ לוֹ שְׁעָרֵי הַפְּרָנְסָה, וְיִתְמַתַּק הַדִּין מֵעָלָיו, וְלֹא יִהְיֶה חֲלִילָה "דָּם נָקִי בְּקֶרֶב עַמּוּד יִשְׂרָאֵל", כְּמוֹ שֶׁנַּעֲשֵׂה לְנְחוּם אִישׁ גַּם זֶה.

אַבְל, אִם הָאָדָם מְקַשֶּׂה אֶת עוֹרְפוֹ וְלֹא נוֹתֵן צַדָּקָה לְעַנִּי - אֲכִילָה, שְׁתִּיָּה וְצִידָה לְדָרֶךְ - כְּאִילוֹ **שׁוֹפֵד דְּמִים** הוּא. וּבְזִמְן הַזֶּה, שְׂאִין לָנוּ "עֲגָלָה עֲרוּפָה" לְכַפֵּר עַל עוֹן זֶה, הַקַּב"ה נוֹקֵם בְּעַגְלָא (=בְּמַהֲרָה) בְּמִי שֶׁהִקְשָׂה לְעַנִּי אֶת הָעוֹרֹף (=אוֹתִיּוֹת "עֲרוּפָה"). אַבְל, אִם יֵשׁ צַדָּקָה, הַדָּבָר עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בֵּין יִשְׂרָאֵל לְבֵין אַבִּיהֶם שְׁבַשְׁמִים (כְּמוֹ שֶׁהַבְּאֵנוּ לְעִיל: "וְהִיָּה מַעֲשֵׂה הַצַּדָּקָה שְׁלוֹם").

וְעַל-כֵּן נֵאמַר (עוֹקְצִין ג', יב'): "לֹא מְצָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כָּלִי מַחְזִיק בְּרַכָּה לְיִשְׂרָאֵל, אֲלֵא הַשְּׁלוֹם, שְׁנֵאמַר (תְּהִלִּים כ"ט): "יֵי עוֹ לְעַמּוֹ יִתֵּן יֵי יִבְרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשְׁלוֹם". וְעַל-כֵּן רוּמֵז הַכְּתוּב: "כִּפְר לְעַמּוּד יִשְׂרָאֵל", רֵאשִׁי תִיבוֹת "כָּלִי", שֶׁהוּא גַם רֵאשִׁי תִיבוֹת "כָּל לְבָבוֹת יִשְׂרָאֵל", וְכֵן כָּהֵן לִוי יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא הַשְּׁלוֹם - הַכָּלִי הַמַּחְזִיק בְּרַכָּה גְּדוּלָה לְעַם יִשְׂרָאֵל. יְהִי רָצוֹן, שֶׁהַקַּב"ה יַמְחוּל וְיִסְלַח וְיַכְפֵּר לָנוּ עַל עוֹנוֹתֵינוּ, וְיִטַּע בִּינֵינוּ אֶהְבָּה וְאַחֻוָה, שְׁלוֹם וְרַעוּת, וְיִשְׁלַח אֶת מְשִׁיחַ צַדִּיקוֹ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן.

שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

בס"ד "מה נאוו על ההרים רגלי מבשר משמיע שלום מבשר טוב משמיע ישועה" (מתוך ההפטרות)

פרשת השבוע: שפטים "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" כניסת השבת: 18:38

ערש"ק ג' אלול תשע"ד (29.8.14) יציאת השבת: 19:46 ר"ת 20:24

הפטרות: "אנכי אנכי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"שום תשים עליך מלך"

על הפתוב בפרשה "שום תשים עליך מלך", אומרת המשנה (סנהדרין ב, ה): "שתהא אימתו עליך". דהינו, שתהא לנו יראה ופחד גדולים מהמלך. ויש לומר, שאמנם המשנה מדברת כאן על מלך בשר ודם, אך ברור הוא שיש לנו לדרוש קל וחומר. שכן, ומה מלך בשר ודם, שהיום הוא כאן ומחר הוא בקבר, צריכה להיות "אימתו עליך" – על אחת כמה וכמה, שצריכה להיות לנו אימה ופחד ממלך מלכי המלכים הקב"ה, שהוא קים לעד ולעולמי עולמים, ועיניו פקוחות להשגיח על כל הנבראים, ואין נסתר ממנו.

והנה, ידוע שעתה, בעת החרבן והגלות, יש צער גדול למלך – למלכו של עולם – על גלות השכינה. שהרי, אין השם שלם, ובעונותינו הרבים נחסרו משמו יתברך האותיות **וה**.

שהרי, ידוע ומפורסם ששמו של הקב"ה **יהוה** מרומו בראשי התיבות של הפסוק: "ושמחו השמים ותגל הארץ". ויש לומר, שבשמים גדולתו של הקב"ה היא תמיד ובכל זמן. שכן, בשמים בכל זמן ובכל עת רבבות של מלאכים משבחים אותו, וזהו "ושמחו השמים" – שתמיד יש את אותיות **יה**.

אך כאן בארץ, בזמן הגלות והסתר הפנים, אין "ותגל הארץ" – כי אין גילה (=שמחה) בארץ בזמן גלות וחרבן. ולכן נעלמו משמו המלא של הקב"ה **יהוה** (אותיות **וה**), שהן ראשי התיבות "ותגל הארץ". ולכן, כל זמן שחרב בית המקדש, והשכינה בגלות, אין שמו של הקב"ה שלם, כי אין גילה ושמחה למטה בארץ, ולכן חסר משמו של הקב"ה **וה**.

ולכן, כמה חשוב ליחד את שמו יתברך בארבע האותיות, כפי שלמדנו שבעת נתינת הצדקה לעני, צריך ליחד את ארבע אותיות שם ה' יתברך (=יהוה). הנה, צורת המטבע העגולה (שנותנים לעני) היא כנגד האות י' של שם ה' (=יהוה). ה' (=חמש) האצבעות של הנותן הן כנגד ה' ראשונה של שם הקב"ה (=יהוה). הזרוע הפשוטה של הנותן היא כנגד האות ו' (=יהוה), ו-ה' (=חמש) האצבעות של המקבל (=העני) הן כנגד ה-ה' השנייה של שם ה' (=יהוה). והרי קבלנו את ארבע אותיות שם ה' (=יהוה), שצריך ליחד ולכון בהן בעת נתינת הצדקה. וזהו מה שכתוב: "ויקחו לי תרומה מאת כל איש", ופרש כאמור רש"י: "לי – לשמי". כלומר, בשעת נתינת הצדקה צריך לכוון לשמו של הקב"ה – על ארבע האותיות (=יהוה).

ונכון הוא, שפעולות אלו של תפילה וצדקה, הם ייחוד זמני של שמו יתברך. אך צריך לדעת, שכל אלו עושים נחת-רוח בשמים, ומקרבים את הגאולה, שאז יתמלא שמו יתברך (=יהוה) לתמיד, בבחינת "ושמחו השמים ותגל הארץ".

ויש לומר, שגם על-ידי פריה ורביה אנו מיחדים את שמו יתברך, כפי ששנינו במשנה (יבמות סא): "לא יבטל אדם מפריה ורביה, אלא אם כן יש לו בנים. בית שמאי אומרים: שני זכרים. ובית הלל אומרים: זכר ונקבה. שנאמר (בראשית ה'): 'זכר ונקבה בראם'. ונפסק להלכה בבית הלל, כפי שמובא בשלחן ערוך (אה"ע סימן א' ס"ה): 'כיון שיש לאדם זכר ונקבה – קים מצות פריה ורביה'".

ומבואר בליקוטי ש"ס להאריז"ל (יבמות סא), שהטעם לכך שצריך האדם להביא זכר ונקבה לעולם הוא מפיון שאז נשלם שם הוי"ה (=יהוה) ברוך הוא.

וכפי לשונו הקדושה של האר"י: "הנה, האדם ואשתו רומזים לשם **יה** (איש אשה). וכשיש לו בן הוא **ו**, וכשיש לו בת היא **ה**, והרי הוי"ה שלם (=יהוה). ועל-כך חייב אדם להסתפל ולהשתדל שיהיה לו בן ובת, כמו בית הלל". (מקור הדבר הוא בזהר הקדוש, שם כתוב ("צו" דף לד'): "וקרבן דאתון אינון י' באיש, ה' באשה, ו' בבן חתן, ה' בכלה".) מפל זה נמצאנו למדים, שכל המקיים מצות "פרו ורבו" בבן ובת, הרי הוא זוכה ליחד את ארבע אותיות שם הוי"ה (=יהוה) ברוך הוא. וצריך לדעת שעל-ידי פריה ורביה אנו מקרבים את הגאולה, כמו ששנינו

בגמרא (נידה יג): "אין בן דוד (=המשיח) בא, עד שיכלו כל הנשמות שבגוף". ופרש רש"י, שיש בשמים אוצר נשמות, ושמו "גוף", (ורק כשיכלו (=יגמרו) כל הנשמות באוצר נשמות זה, הנקרא "גוף" – יבוא המשיח). והנה, כאמור תכלית הנישואין בין איש לאשה היא לקיים את מצות פרו ורבו, ולהביא בנים ובנות לעולם הזה. לכן נמצא, כי כאשר מקימים החתן והכלה מצוה זו, ומביאים זרע ילדים לעולם, הנה, על-ידי כך מתמעטות הנשמות שבאוצר הנשמות, ועל-ידי כך מקרבים הם את ביאת משיח צדקנו. (ולכן, בעת הזיווג, צריכים החתן והכלה לכוון להוליד ולהוריד לעולם הזה נשמות מאוצר הנשמות הנקרא "גוף" – כדי למחר ולהחיש את ביאת משיח בן דוד).

והנה, כבר למדנו, שעל-ידי ייחוד החתן והכלה בעולם הזה, נעשה ייחוד למעלה בין הקב"ה לבין השכינה הקדושה. וכמו שכתוב בסידור "קול יעקב" להרה"ק המקובל האלקי מהר"י קאפיל (דף צב'): "הנה כבר נודע, כי פונת המצות (היא ש) בעובדא דלתתא איתער עובדא לעילא (=התעוררות למטה גורמת להתעוררות למעלה). כי (ל) כל מצוה יש... שרש למעלה... וכל מצוה יש לה צינור מיוחד, אשר על-ידו משפיע זעיר אנפין (=הקב"ה) לנוקבא (=לשכינה). והנה, מצות נישואין היא, כי חתן וכלה הוא דוגמת זעיר אנפין ונוקבא (=הקב"ה והשכינה), שהם ממש חתן וכלה של מעלה, כנודע".

מבואר מדבריו הקדושים של הרה"ק מהר"י קאפיל, כי על-ידי המצות שאיש ישראל מקיים נעשה ייחוד בין הקב"ה לבין השכינה הקדושה, כמו שאנו אומרים לפני כל מצוה: "לשם ייחוד קודשא בריך הוא ושכינתה... ליחוד שם י"ה ו"ה ביחודא שלים". אלא, שייחוד זה הוא ייחוד פרטי, השיך לאותה מצוה בלבד. אבל, על-ידי ייחוד החתן והכלה נעשה ייחוד כללי של הקב"ה עם השכינה הקדושה – הנקראים "חתן וכלה של מעלה" – דבר שפותח את כל צינורות השפע לעולם.

על-כן, אומר השל"ה הקדוש (שער האותיות דף עג), שצריך לכוון בשעת הקידושין של החתן והכלה שהטבעת, שהיא בצורת י', היא כנגד האות י' משם הוי"ה (י-ה-ו-ה). אצבע הפלה, שהיא כדמיון האות ו', כנגד ו' משם הוי"ה (י-ה-ו-ה), ושני העדים הם כנגד שתי אותיות ה"א משמו יתברך (י-ה-ו-ה).

ומקור לכך הוא מהכתוב בתיקוני הזוהר הקדוש (דף כה, ב): "ובגין דטבעת איהי י' כגונא דא בה אתקדשת פלה, וצריך לאעלה לה באצבעא דיליה, דאיהו דיוקנא דאת ו', ואתעבידת (=ונעשה) ז'. וצריך תרין סהדין (=שני עדים) דאינון לקבל ה' ה'...". (ומוסף השל"ה הקדוש עוד כונה פשוטה, שהטבעת היא כנגד י' משם הוי"ה (י-ה-ו-ה). והחתן נותן את הטבעת לפלה עם ה' (=5) אצבעותיו, כנגד אות ה' של שם הוי"ה (י-ה-ו-ה). והכלה הפושטת את האצבע לקבל את הטבעת היא כדמיון האות ו' משם הוי"ה (י-ה-ו-ה), וכל חמש אצבעות הפלה הן כנגד האות ה' משמו יתברך (י-ה-ו-ה), ובכך נשלם ייחוד שם הוי"ה ברוך הוא בשלימות). (המשך המאמר בהרחבה באתר "בני ציון")

(על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינתס פרידמן)

"כפר לעמך ישראל אשר פדית ה'... ונכפר להם הדם"

בואו וראו מסירות-נפש וגבורה עילאית מדהימה של תשעים ושלש בנות ישראל, שבזו לשוניהן הגרמנים, ימח שםם וזכרם, בזמן השואה. וכך כתבה אחת מהן, לפני שמתו על קידוש ה': "איני יודעת מתי מכתב זה יגיע לידיכם... אך בטוחני שלא אהיה אז בין החיים. עוד שעות אחדות, והכל יהיה שניך לעבר. היו לנו כאן ארבעה חדרים, אנחנו כאן 93 בחורות מגיל 14-22, כלנו מורות ומחנכות ב"בית יעקב".

ביום 27 ביולי באו סוכני הגסטאפו, הוציאו אותנו מדיירתנו, והשליכו אותנו לחדר חשוף. יש לנו רק מים לשתות, הבחורות הצעירות מפחדות מאד, אבל אני מעודדת אותן, שעוד מעט נתראה עם שרה אמנו... אתמול הוציאו אותנו מהחדר החשוף לבית נאה, עם חדרים רחבים ומיטות זפות. נצטוו להתרחץ פעמים במים חמים, לקחו את כל בגדינו, השאירו רק כתונת לבשרינו, והוגד לנו שבלילה יבואו התילים לבקר אותנו... מיד נשבענו כל אחת לעצמה למות ביחד. הגרמנים אינם יודעים, כי המרחץ שנתנו לנו הוא הטבילה לפני מותנו. כלנו הכינונו סם. כשהתילים יבואו, נשתה את הרעל. היום הננו כלנו יחד, אומרות וידוי כל היום, אין אנו מפחדות מכלום. יש לנו רק בקשה אחת: אמרו קדיש על 93 בנות - בנות ישראל!!! עוד מעט נהיה עם שרה אמנו!!!

ב"ה, ורשא, ר"ח אלול תש"ב. חיה פלדמן מקראקא.

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!